

Projekat: Multikulturalizam, manjinski narodi i druge manjinske nacionalne zajednice u crnogorskom obrazovnom sistemu

Stavovi građana i građanki o pitanjima multikulturalizma u Crnoj Gori

april, 2023.godine

METODOLOGIJA

Realizacija:	Prikupljanje podataka obavljeno od 09. do 14. aprila 2023. godine
Uzorački okvir:	Popis stanovništva, procjene stanovništva i birački spisak
Veličina uzorka:	1005
Tip uzorka:	Troetapni, stratifikovani, slučajni uzorak
	Prva etapa: biračka mjesta
	Druga etapa: domaćinstvo metodom slučajnog koraka
	Treća etapa: član domaćinstva metodom rođendana
Metoda prikupljanja podataka:	CAPI

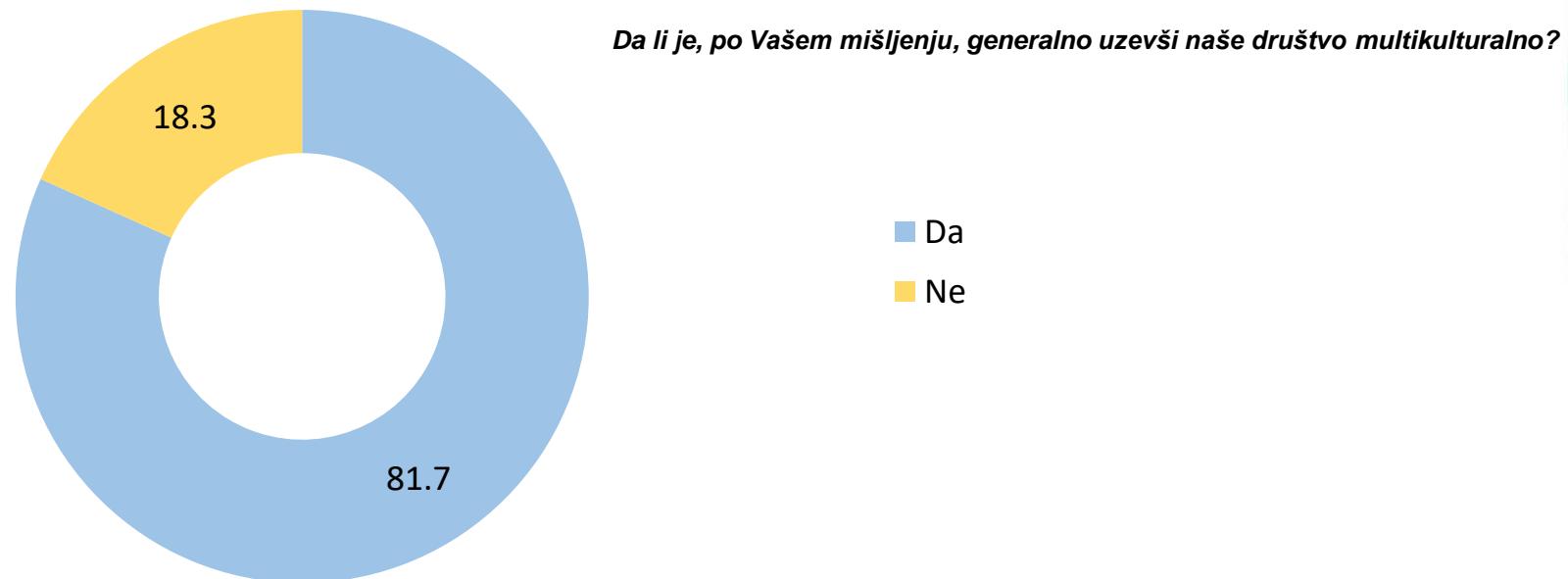
Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Percepcija multikulturalnosti društva

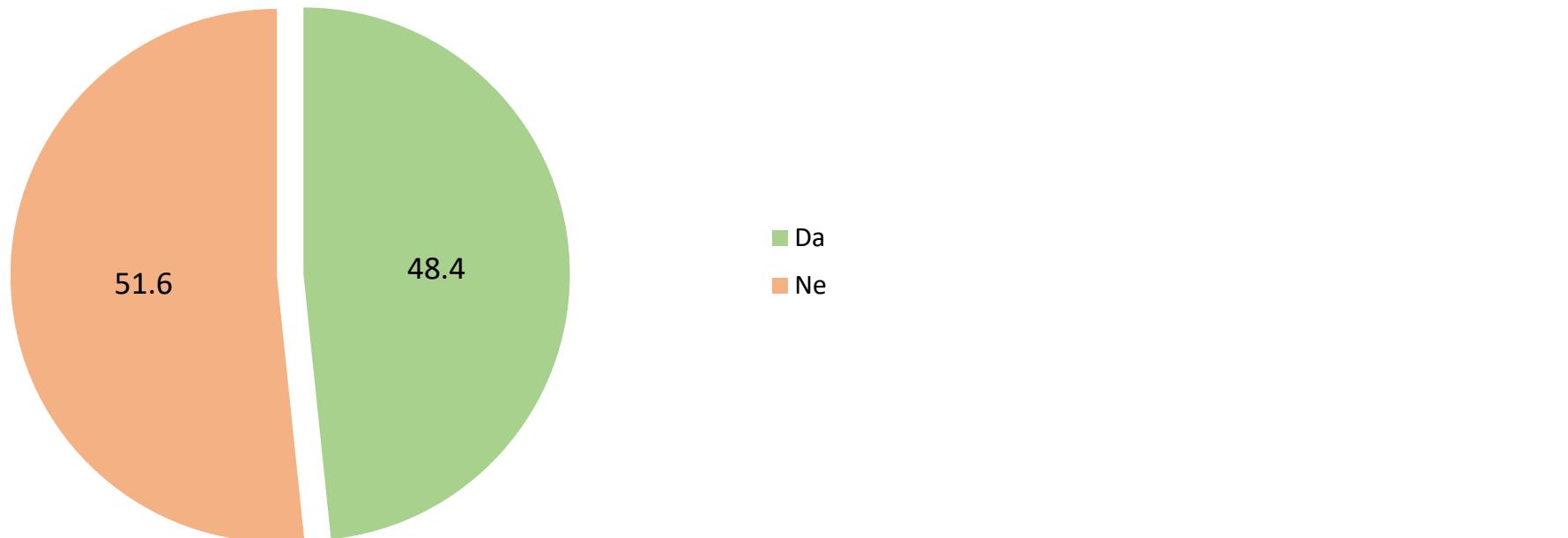
Dominantna je percepcija građana i građanki da je crnogorsko društvo multikulturalno, što cijeni nešto više od 80% ispitanika/ca, dok je malo manje od petine suprotnog stava. Među onima koji smatraju da naše društvo nije multikulturalno, natprosječno su zastupljeni ispitanici starosti od 25 do 34 godine, zatim oni sa osnovnim obrazovanjem, pa nacionalno opredijeljeni kao Albanci, ali i anketirani iz centralne regije.

Percepcija diskriminacija po osnovu vjerske pripadnosti

Građani i građanke su podijeljeni u stavu da li u Crnoj Gori postoji diskriminacija po osnovu vjerske pripadnosti - 48.4% njih smatra da postoji takva vrsta diskriminacije, a 51.6% je mišljenja da ne postoji. Među onima koji smatraju da ove vrste diskriminacije nema prednjače mladi, zatim ispitanici sa srednjim obrazovanjem, oni koji se nacionalno izjašnjavaju kao Srbi i ispitanici iz sjeverne regije. Suprotno, među onima koji prepoznaju ovu vrstu diskriminacije najbrojniji su ispitanici starosti od 55 do 64 godine, zatim oni sa višim obrazovanjem, anketirani islamske vjeroispovijesti i ispitanici iz južne regije.

Da li smatrate da u Crnoj Gori postoji diskriminacija po osnovu vjerske pripadnosti?

Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

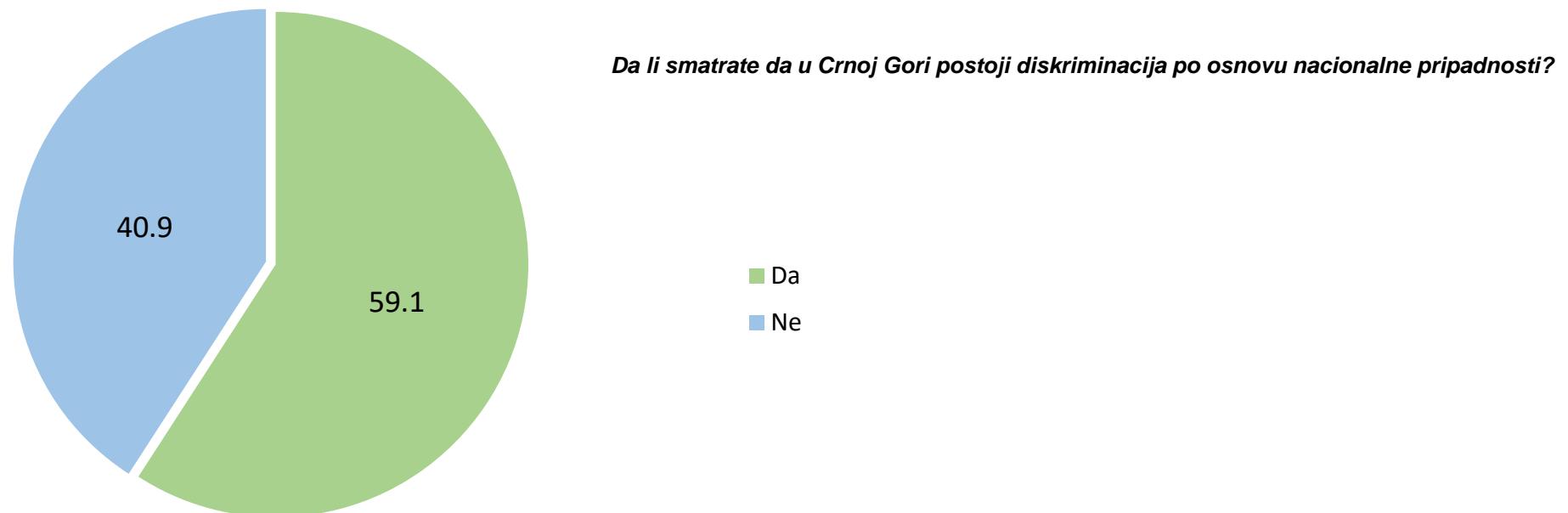

FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Percepcija diskriminacija po osnovu nacionalne pripadnosti

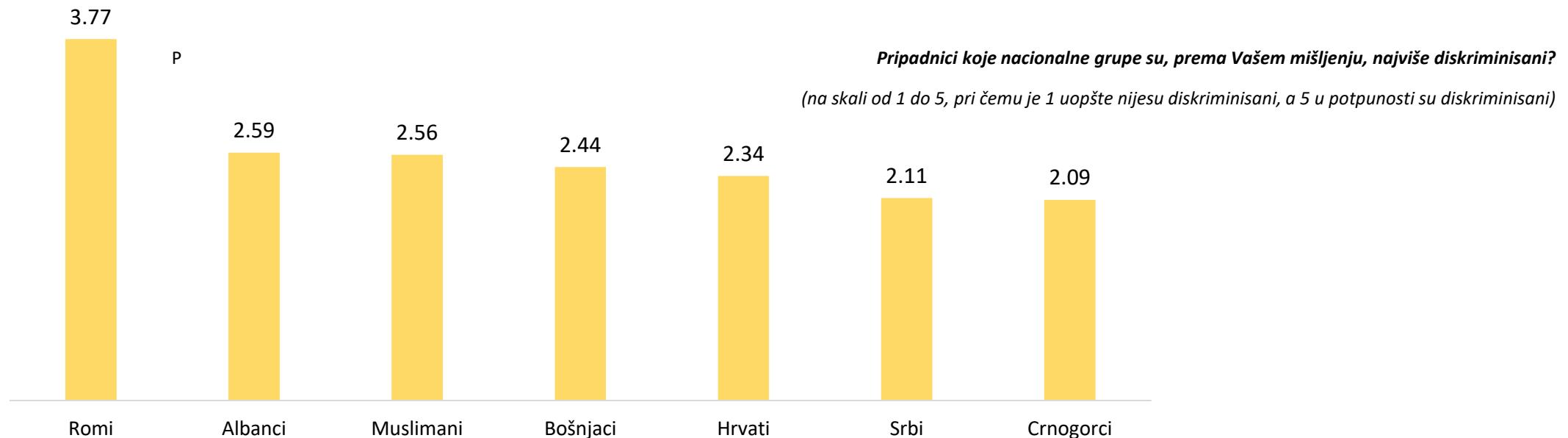
Značajno je izraženija percepcija postojanja diskriminacije po nacionalne pripadnosti - oko 60% ispitanika/ca navodi njeno postojanje u Crnoj Gori, dok je suprotnog stava oko 40% anketiranih.

Među onima koji smatraju da svjedočimo ovoj vrsti diskriminacije najbrojniji su ispitanici starosti od 55 do 64 godine, zatim oni sa visokim obrazovanjem, nacionalno opredijeljeni Albanci, te ispitanici islamske vjeroispovijesti i ispitanici iz južne regije. S druge strane, među onima koji smatraju da u Crnoj Gori nema diskriminacije po nacionalnoj osnovi najbrojniji su mladi, zatim oni sa srednjim obrazovanjem, nacionalno opredijeljeni Srbi i ispitanici iz sjeverne regije.

Percepcija diskriminacija po osnovu nacionalne pripadnosti

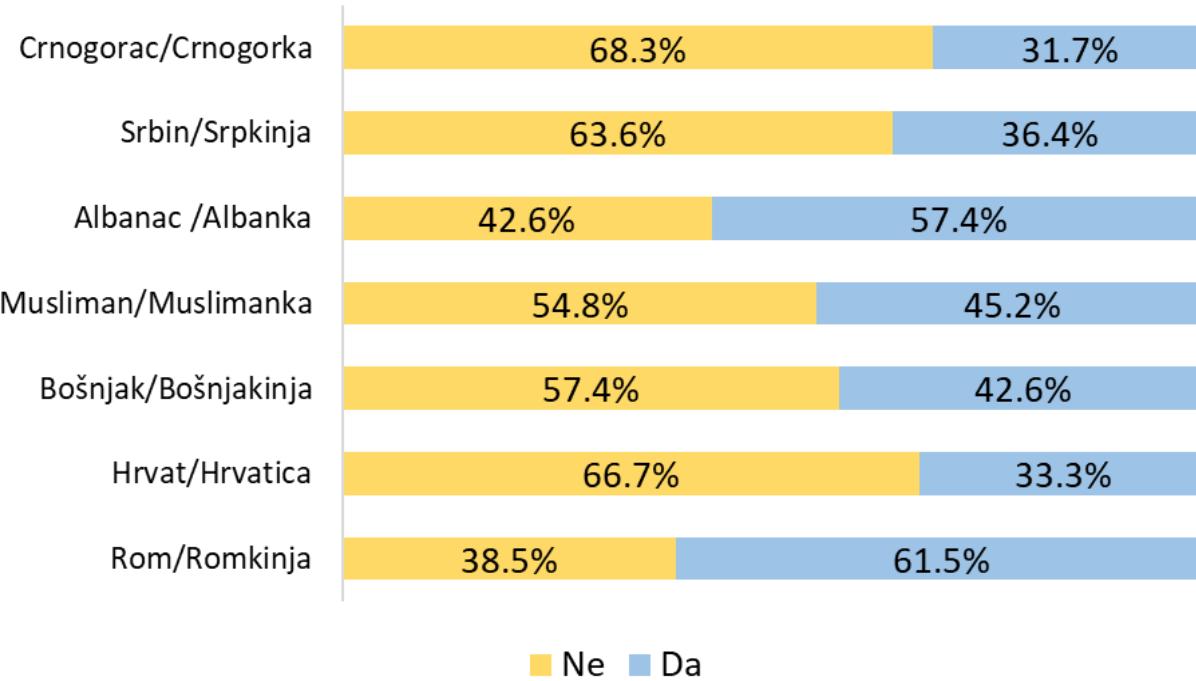
Ispitanici koji su odgovorili da postoji diskriminacija po osnovu nacionalne pripadnosti, prilikom detaljnijeg određenja navode **Rome kao najdiskriminisaniju nacionalnu grupu, a zatim Albance i Muslimane.**

Da li ste se nekada osjećali ugroženo zbog svoje etničke ili vjerske pripadnosti?

■ Ne
■ Da

■ Ne ■ Da

Skoro dvije trećine ispitanika je izjavilo da se nije osjećalo ugroženim zbog svoje etničke ili vjerske pripadnosti, dok je trećina imala osjećaj takve ugroženosti.

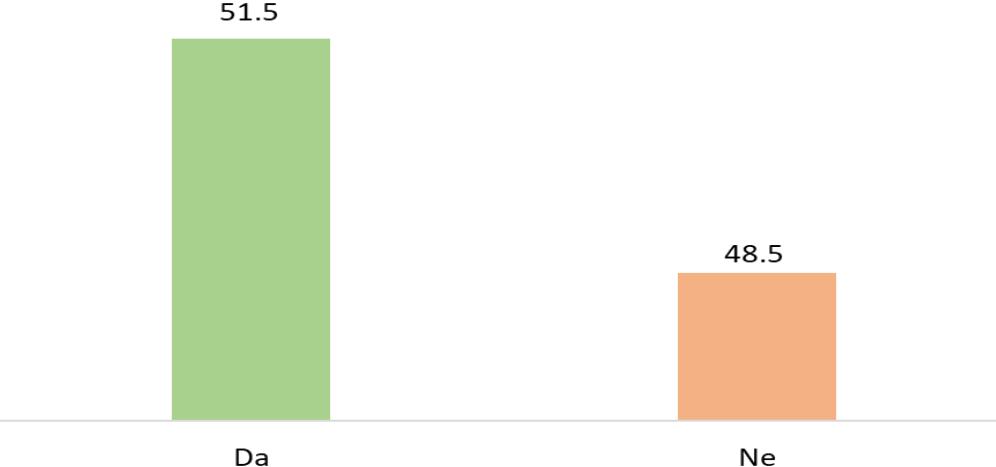
Najveći procenat onih koji su se osjećali ugroženo zbog svoje etničke ili vjerske pripadnosti su ispitanici koji se nacionalno izjašnjavaju kao Romi i Albanci.

Percepcija privilegovaniosti pripadnika određene nacionalnosti grupe

Gradići i građanke su podijeljeni oko toga da li su pripadnici određene nacionalnosti privilegovani u odnosu na druge - 51.5% potvrđno je odgovorilo, a 48.5% je suprotnog stava. Da ta vrsta privilegovaniosti postoji uglavnom su stava ispitanici starosti od 45 do 54 godine, zatim oni sa višim obrazovanjem, nacionalno opredijeljeni Romi, te ispitanici islamske vjeroispovijesti i ispitanici iz južne regije. S druge strane, među onima koji smatraju da nema privilegovanih po nacionalnom ključu su mladi, zatim oni sa osnovnim obrazovanjem, nacionalno opredijeljeni Crnogorci i ispitanici iz sjevernog dijela.

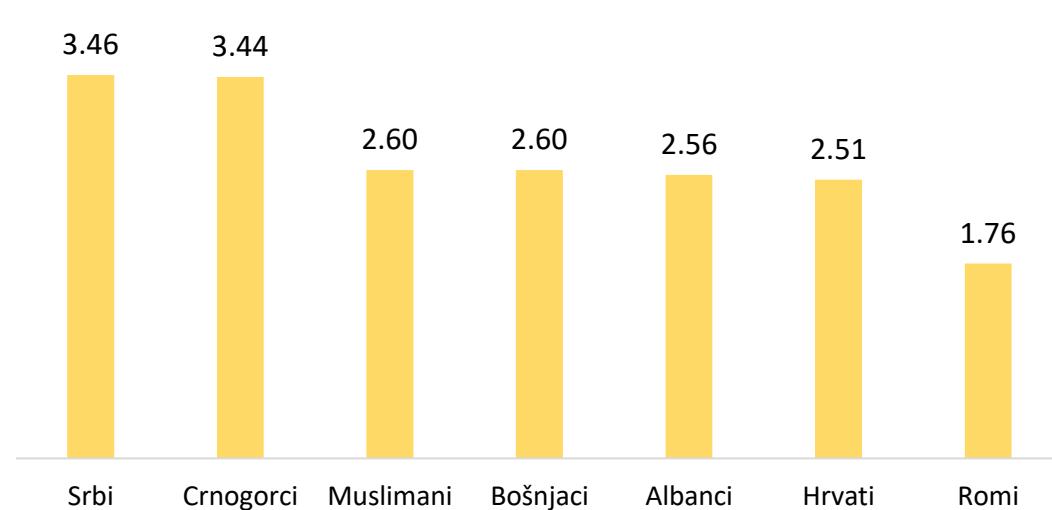
Srbi i Crnogorci su one nacionalne grupe koje su najviše privilegovane u našem društvu, dok su Romi i Hrvati najmanje privilegovani, navode oni ispitanici koji cijene da ta vrsta gradacije postoji u našem društvu.

Da li smatrate da su pripadnici određene nacionalnosti privilegovani u odnosu na druge?

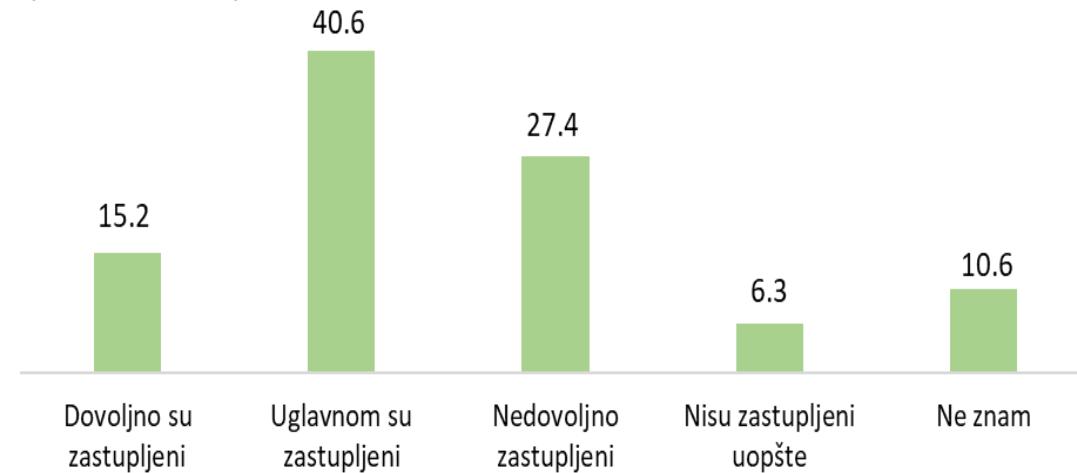
Koje pripadnike oni smatraju privilegovanim?

(skala od 1 do 5 pri čemu je 1 označavalo da uopšte nijesu privilegovani, a 5 da su potpuno privilegovani.

Zastupljenost na mjestima odlučivanja na državnom nivou

Da li smatrate da su pripadnici vaše nacionalne zajednice dovoljno zastupljeni na mjestima odlučivanja na državnom nivou?

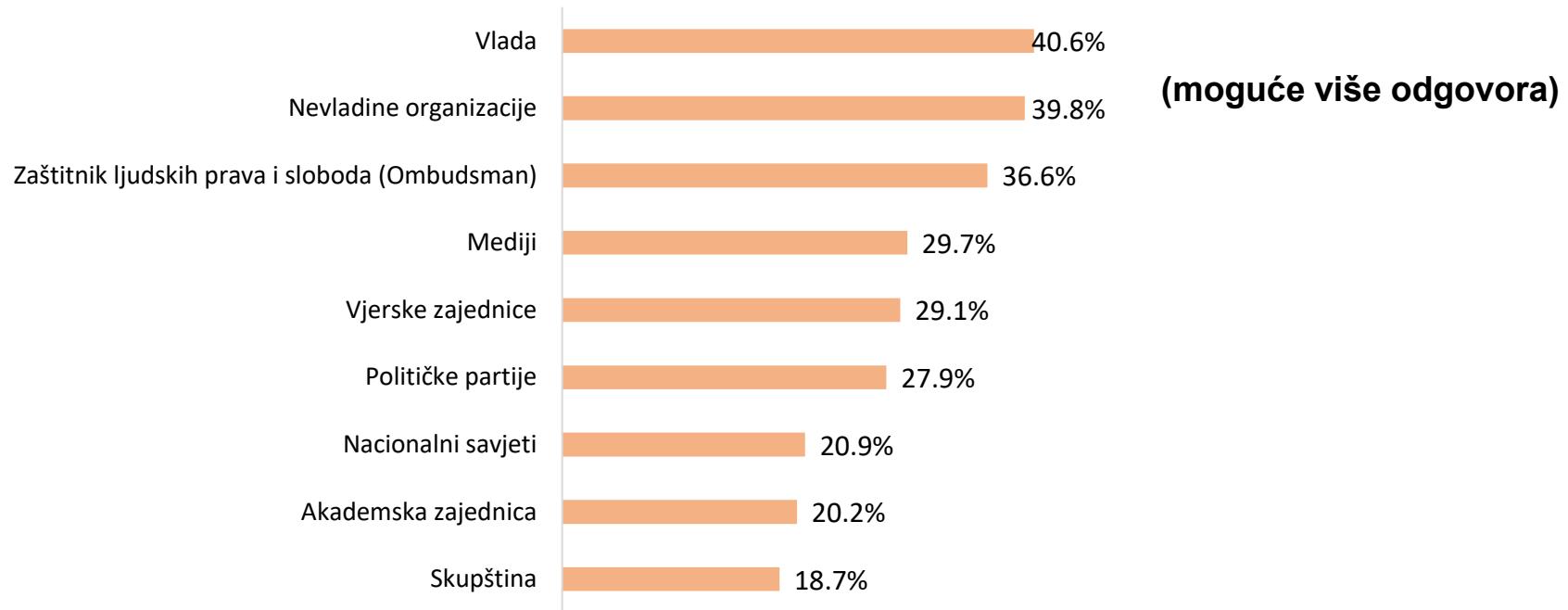

Oko 55% ispitanika smatra da su pripadnici njihove nacionalne zajednice dovoljno ili uglavnom zastupljeni na mjestima odlučivanja na državnom nivou, dok je oko 36% suprotnog mišljenja.

	Dovoljno i uglavnom zastupljeni	Nedovoljno i nisu zastupljeni	Ne znam
Crnogorac/Crnogorka	62.4%	26.3%	11.3%
Srbin/Srpkinja	54.4%	36.1%	9.5%
Albanac /Albanka	35.2%	53.7%	11.1%
Musliman/Muslimanka	46.6%	46.6%	6.8%
Bošnjak/Bošnjakinja	48.2%	38.9%	13.0%
Hrvat/Hrvatica	33.3%	50.0%	16.7%
Rom/Romkinja	38.5%	46.2%	15.4%

Među onima koji smatraju da su pripadnici njihove nacionalne zajednice dovoljno ili uglavnom zastupljeni na mjestima odlučivanja na državnom nivou, najbrojniji su ispitanici koji se nacionalno izjašnjavaju kao Crnogorci (62.4%), a zatim Srbi (54.4%), dok Albanci (53.7%) uglavnom smatraju da su nedovoljno zastupljeni.

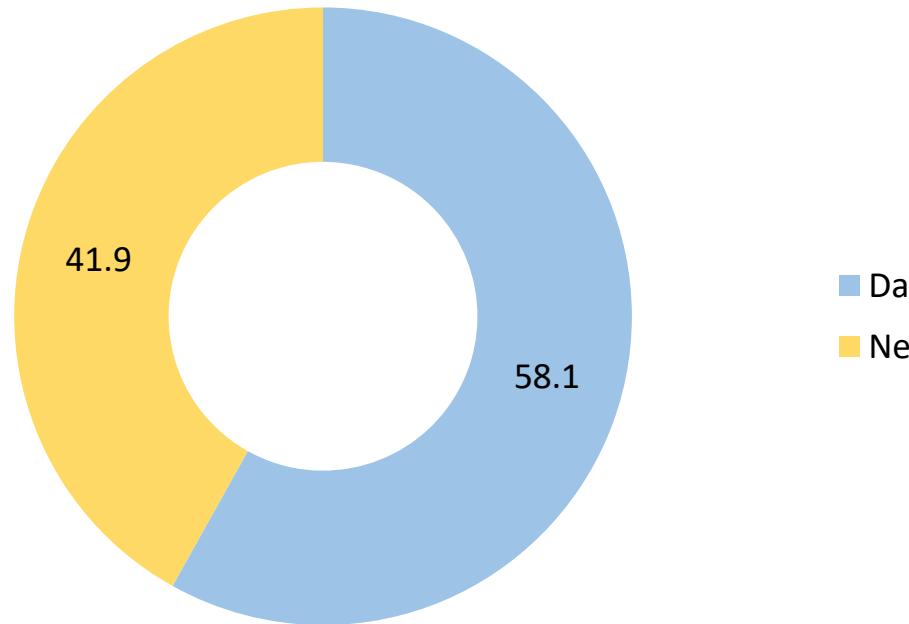
Koje institucije ili organizacije najviše doprinose jačanju svijesti javnosti o značaju multikulturalnosti, kulturi i pravima manjinskih naroda?

Vlada (40.6%), nevladine organizacije (39.8%) i Ombudsman (36.6%) su institucije/organizacije koje, po mišljenju građana, najviše doprinose jačanju svijesti javnosti o značaju multikulturalnosti, kulturi i pravima manjinskih naroda. Na drugoj strani, najmanji doprinos ovom pitanju prepoznaje se u djelovanju Skupštine (18.7%) i akademske zajednice (20.2%).

Da li crnogorski Ustav i zakoni dovoljno štite prava manjinskih naroda u Crnoj Gori?

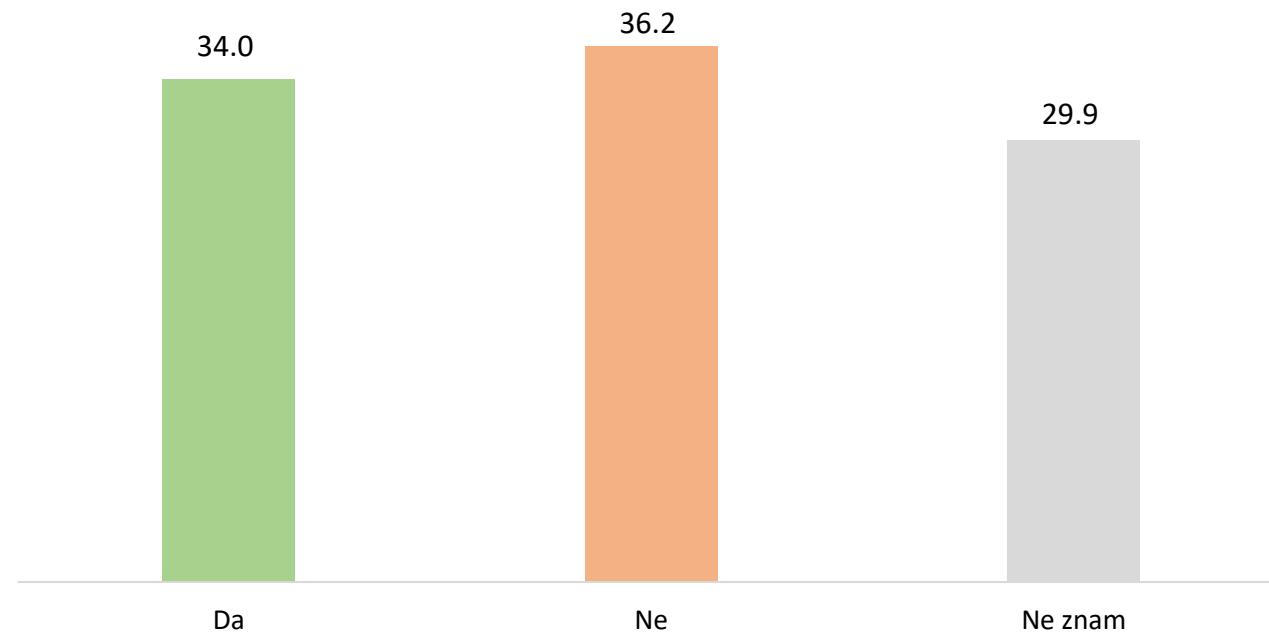
Blizu 60% građana i građanki smatra da crnogorski Ustav i zakoni u dovoljnoj mjeri štite prava manjinskih naroda u Crnoj Gori. Među onima koji nisu tog stava prednjače ispitanici koji se nacionalno izjašnjavaju kao Romi i Albanci.

Zastupljenost pitanja ostvarivanja prava manjinskih naroda u programima političkih partija

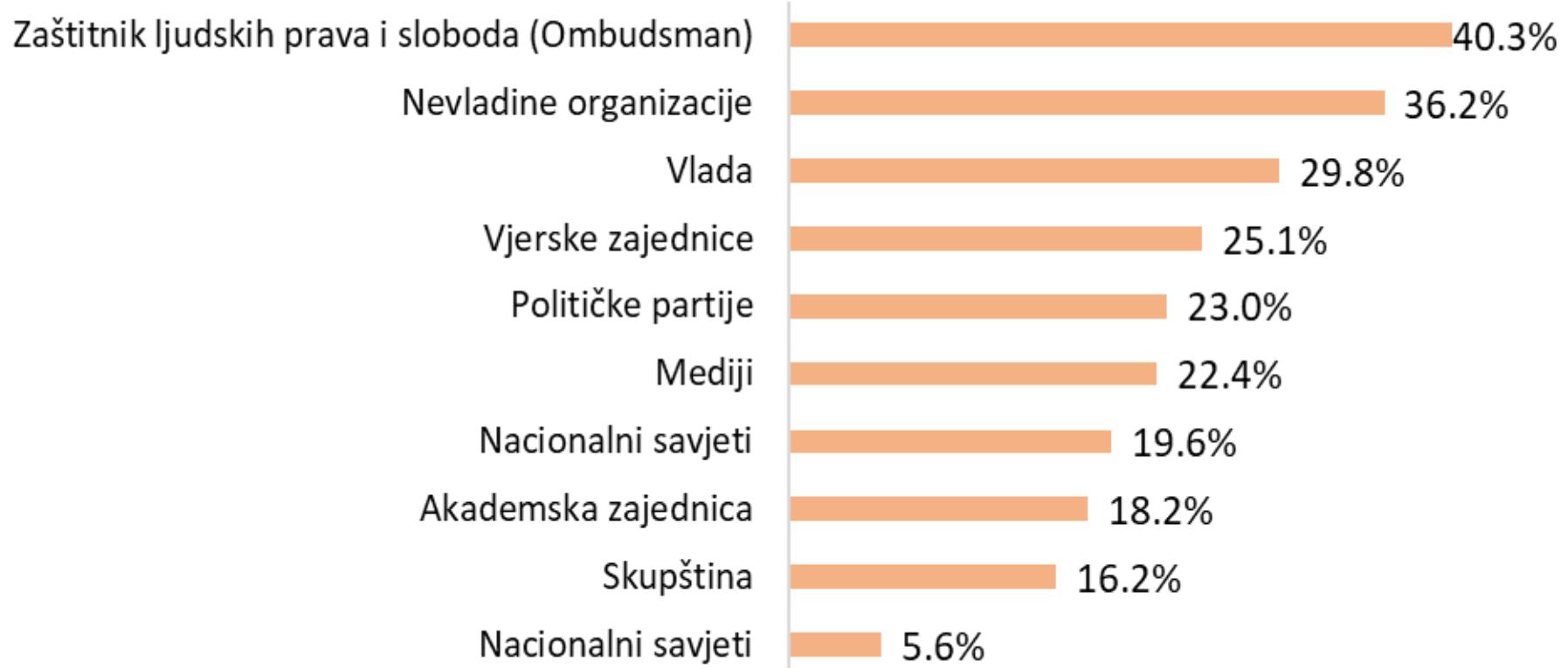
Približan je procenat ispitanika, oko trećine, koji smatraju da pitanje ostvarivanja prava manjinskih naroda nije, odnosno jeste, dovoljno zastupljeno u programima političkih partija.

Da li je, po Vašem mišljenju, pitanje ostvarivanja prava manjinskih naroda dovoljno zastupljeno u programima političkih partija?

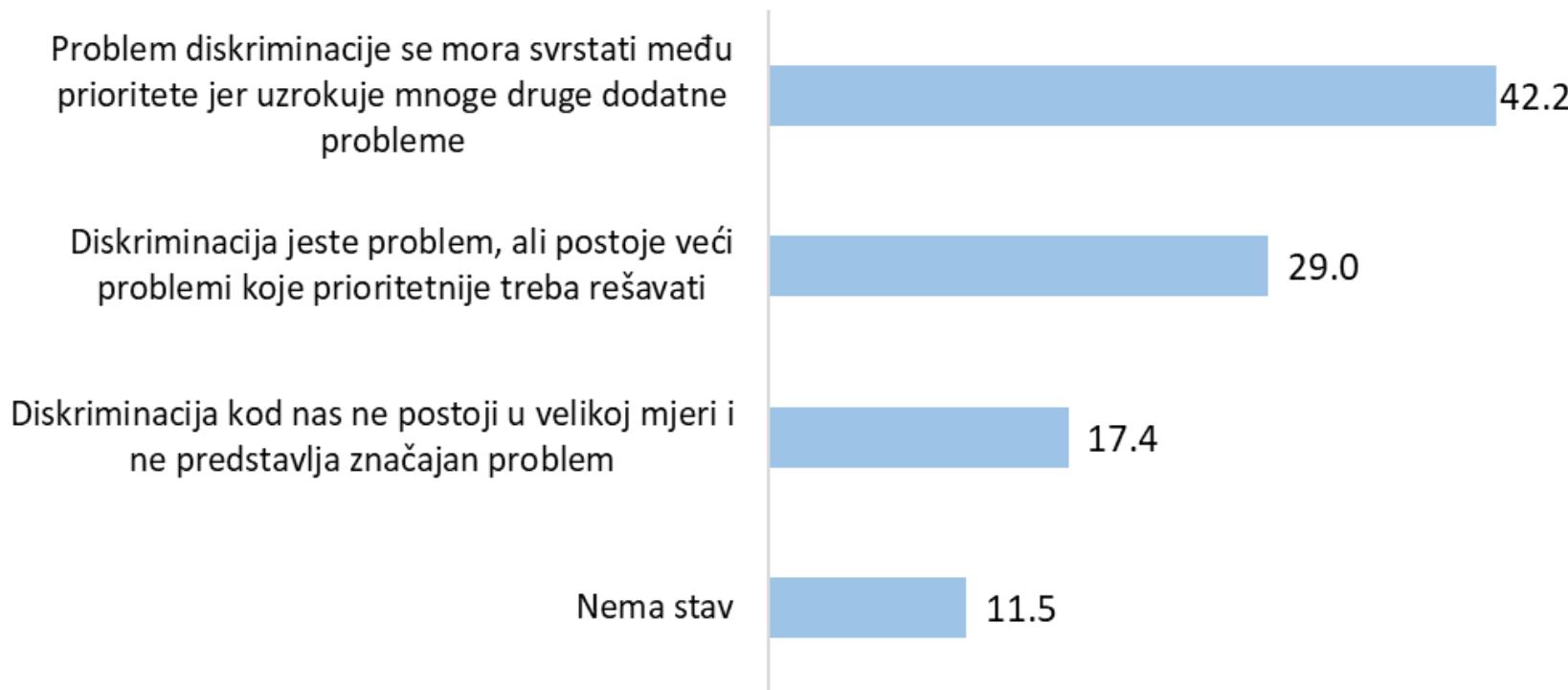
Koje institucije ili organizacije najviše doprinose smanjenju diskriminacije prema različitim grupama?

Institucije ili organizacije koje, po mišljenju građana, **najviše doprinose smanjenju diskriminacije** prema različitim grupama su **Ombudsman (40.3%)**, **nevladine organizacije (36.2%)** i **Vlada (29.8%)**, dok se **nacionalni savjeti (5.6%)** i **Skupština (16.2%)** percipiraju kao subjekti koje najmanje doprinose smanjenju diskriminacije.

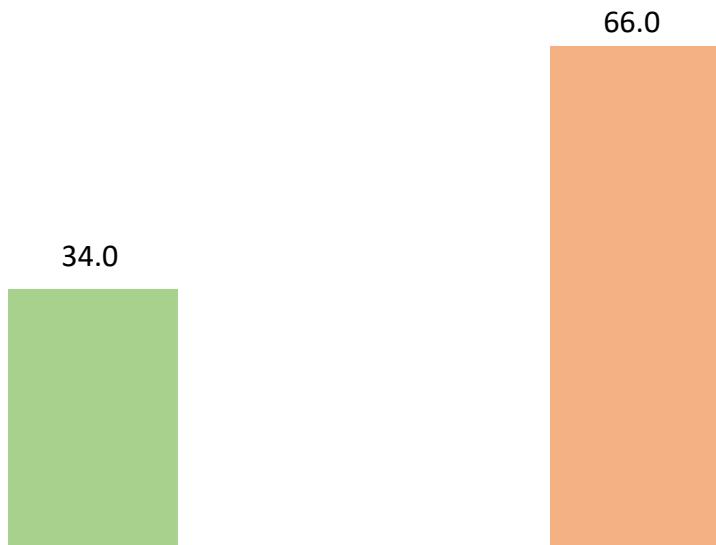
Da li Vlada problem diskriminacije treba da svrsta među prioritete u svom radu?

Većinski je stav da Vlada mora svrstati diskriminaciju u svoje prioritete rada (42.2%), dok manje od trećine (29%) smatra da diskriminacija jeste problem, ali da postoje i drugi veći problemi koje treba rješavati. Da diskriminacija ne postoji u velikoj mjeri i ne predstavlja značajan problem smatra manje od petine (17.4%).

Rad Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u afirmaciji prava manjinskih naroda

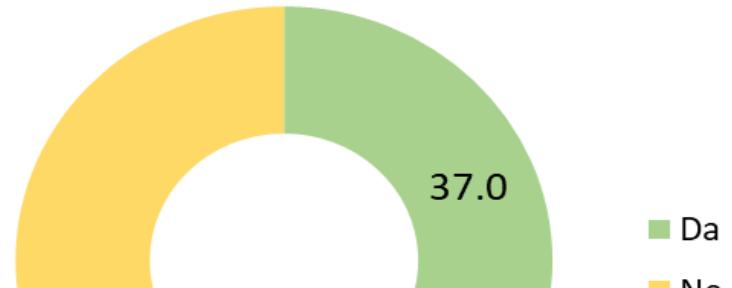
Da li ste upoznati sa radom Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u dijelu afirmacije prava manjinskih naroda?

Oko trećine ^{Da} ispitanika upoznato je sa ^{Ne} radom Ministarstva ljudskih i manjinskih prava u dijelu afirmacije prava manjinskih naroda.

Oni koji su upoznati sa radom Ministarstva u unaprjeđenju međuetničke tolerancije, na skali od 1 do 5, taj rad ocjenjuju sa [prosječnom ocjenom 3.00](#).

Da li zнате да у Црној Гори постоје национални савјети мањинских заједница?

	Da	Ne
Crnogorac/Crnogorka	37.2%	62.8%
Srbin/Srpkinja	32.0%	68.0%
Albanac /Albanka	42.6%	57.4%
Musliman/Muslimanka	43.8%	56.2%
Bošnjak/Bošnjakinja	50.0%	50.0%
Hrvat/Hrvatica	66.7%	33.3%
Rom/Romkinja	38.5%	61.5%

Dvije trećine ispitanika nije upoznato da u Crnoj Gori postoje nacionalni savjeti maњinskih zaјedница.

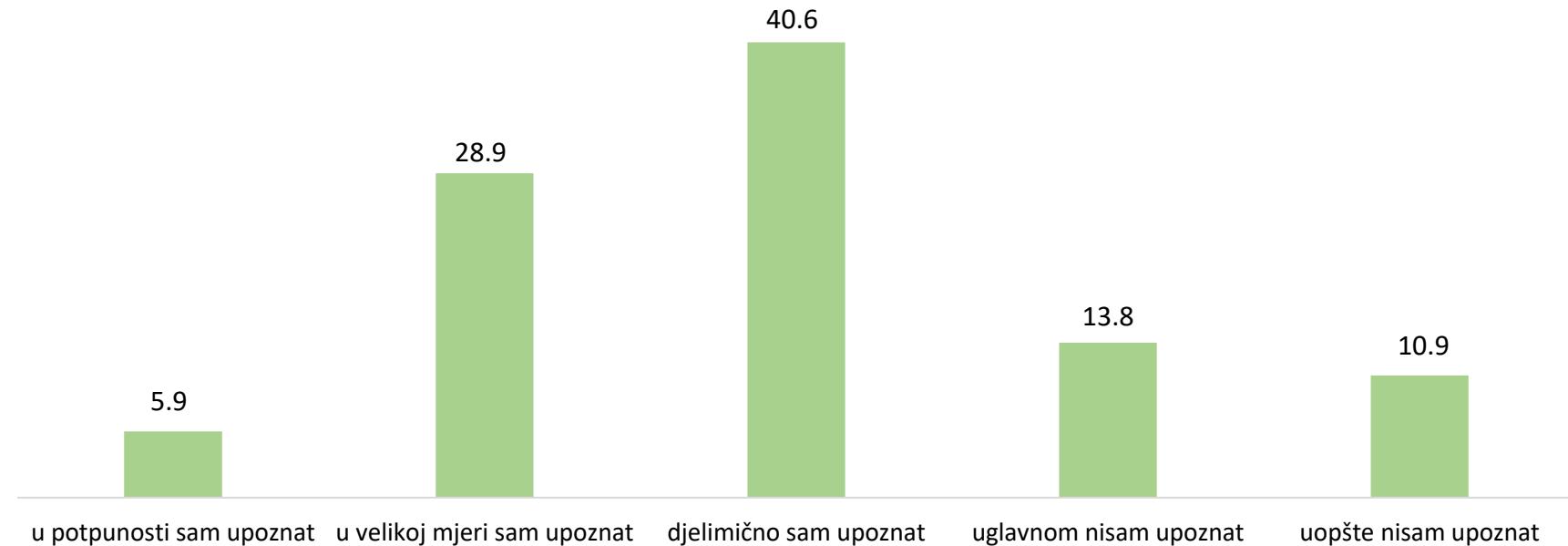
Centar za
грађанско
образовање
Centre for Civic
Education

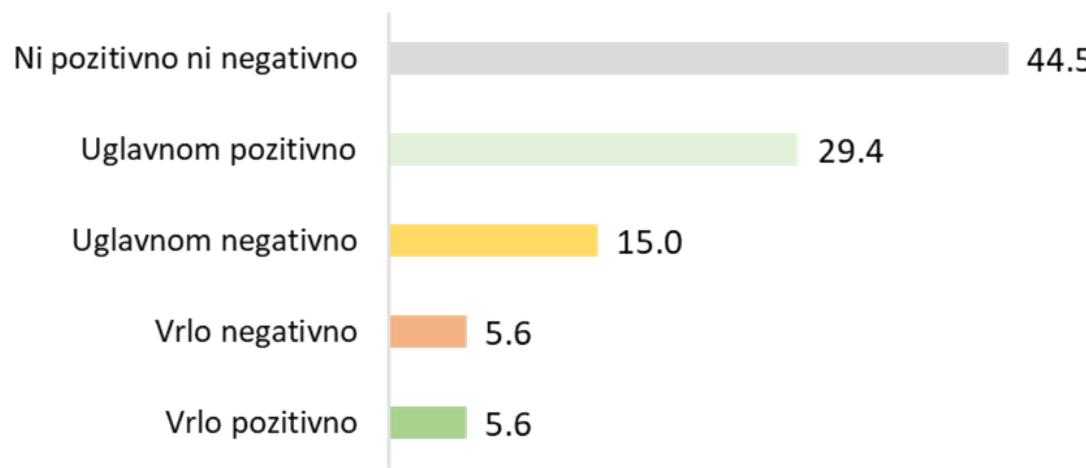
FOND ZA ЗАШТИТУ И ОСТАВЉАЊЕ
МАЊИНСКИХ ПРАВА

Koliko ste upoznati sa kulturom i običajima manjinskih naroda u Crnoj Gori?

Dominantna većina od 75% ispitanika navodi da su upoznati sa kulturom i običajima manjinskih naroda u Crnoj Gori, bilo da je to u djelimičnom omjeru, u velikoj mjeri ili u potpunosti, dok svaki četvrti ispitanik uglavnom ili uopšte nije upoznat sa kulturom i običajima manjinskih naroda u Crnoj Gori.

Kako ocjenujete informisanje i izvještavanje javnog servisa RTCG o vašoj nacionalnoj zajednici?

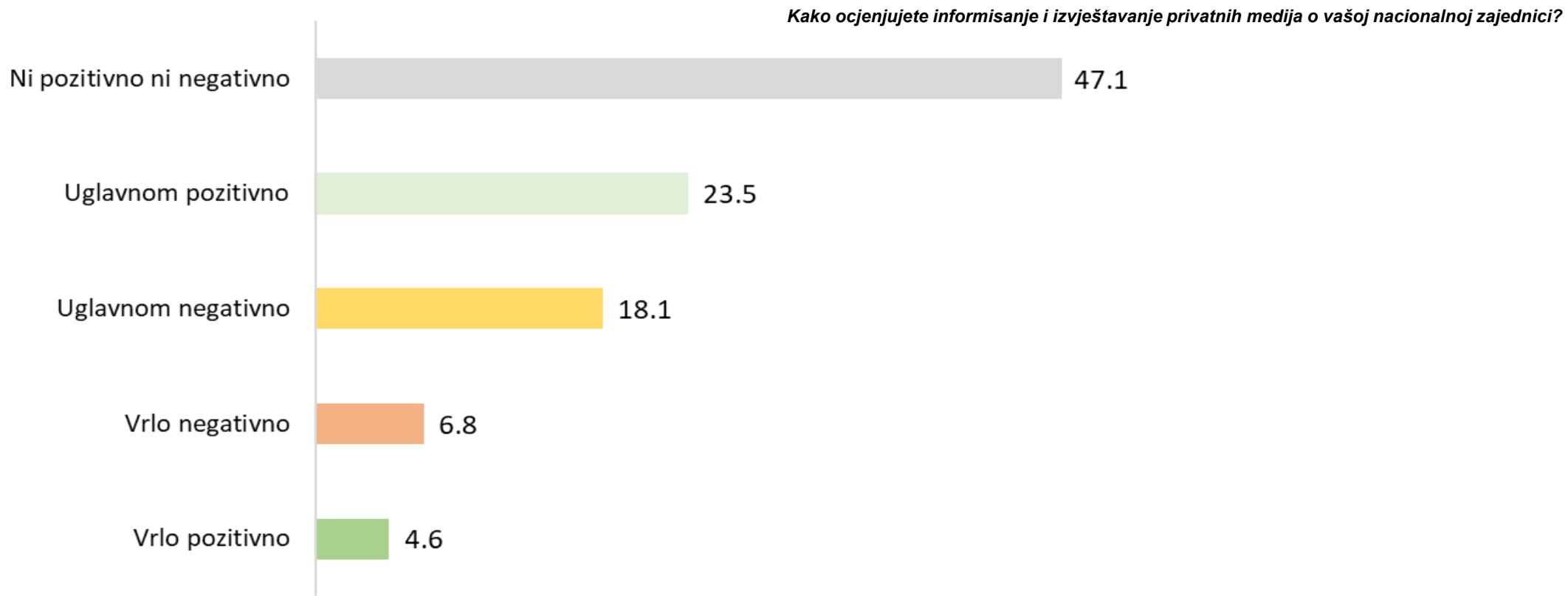

	pozitivno	neutralno	negativno
Crnogorac/Crnogorka	37.6%	43.5%	18.9%
Srbin/Srpkinja	33.7%	44.1%	22.2%
Albanac /Albanka	44.4%	40.7%	14.8%
Musliman/Muslimanka	13.7%	54.8%	31.5%
Bošnjak/Bošnjakinja	42.6%	44.4%	13.0%
Hrvat/Hrvatica	33.4%	16.7%	50.0%
Rom/Romkinja	30.8%	46.2%	23.1%

Najveći procenat ispitanika ima neutralan stav (44.5%) u pogledu informisanja i izvještavanja javnog servisa RTCG o njihovoj nacionalnoj zajednici, dok svaki treći izvještavanje i informisanje ocjenjuje pozitivnim, a svaki peti kao negativno.

Informisanje i izvještavanje privatnih medija

Najveći procenat ispitanika ima neutralan stav (47.1%) u pogledu informisanja i izvještavanja privatnih medija o njihovoj nacionalnoj zajednici, dok 28.1% to izvještavanje i informisanje ocjenjuje pozitivnim, a svaki četvrti ispitanik cijeni da je ono negativno.

Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

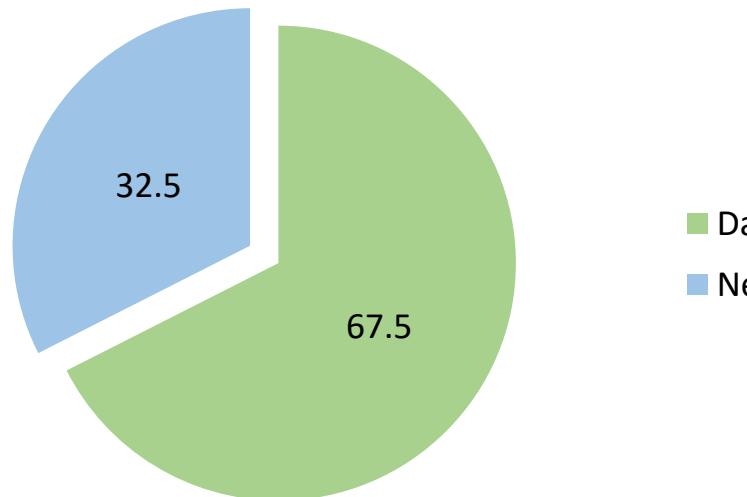
FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Uticaj medija na formiranje stavova prema nacionalnim manjinama

Oko 2/3 anketiranih smatra da mediji utiču na formiranje stavova prema nacionalnim manjinama, dok za 1/3 ispitanika oni nemaju takav uticaj. Među onima koji smatraju da mediji oblikuju stavove prema nacionalnim manjinama najbrojniji su ispitanici starosti od 55 do 64 godine, zatim oni sa visokim obrazovanjem, nacionalno opredijeljeni Bošnjaci i ispitanici iz sjeverne regije.

Dodatno, među onima koji smatraju da mediji utiču na formiranje stavova prema nacionalnim manjinama, najveći broj cijeni da je taj uticaj negativan (44.7%), dok je približan procenat onih koji smatraju da je taj uticaj neutralan ili pozitivan.

Da li mediji utiču na formiranje stavova prema nacionalnim manjinama?

■ Da
■ Ne

Negativan (širenje diskriminacije, favorizovanje određene nacionalne manjine)

Neutralan uticaj (informisanje na bazi činjenica, izbalansiran pristup)

Pozitivan uticaj (promocija multietičnosti, kulture različitosti i razumijevanja)

Kakva je priroda tog uticaja?

44.7

27.8

27.5

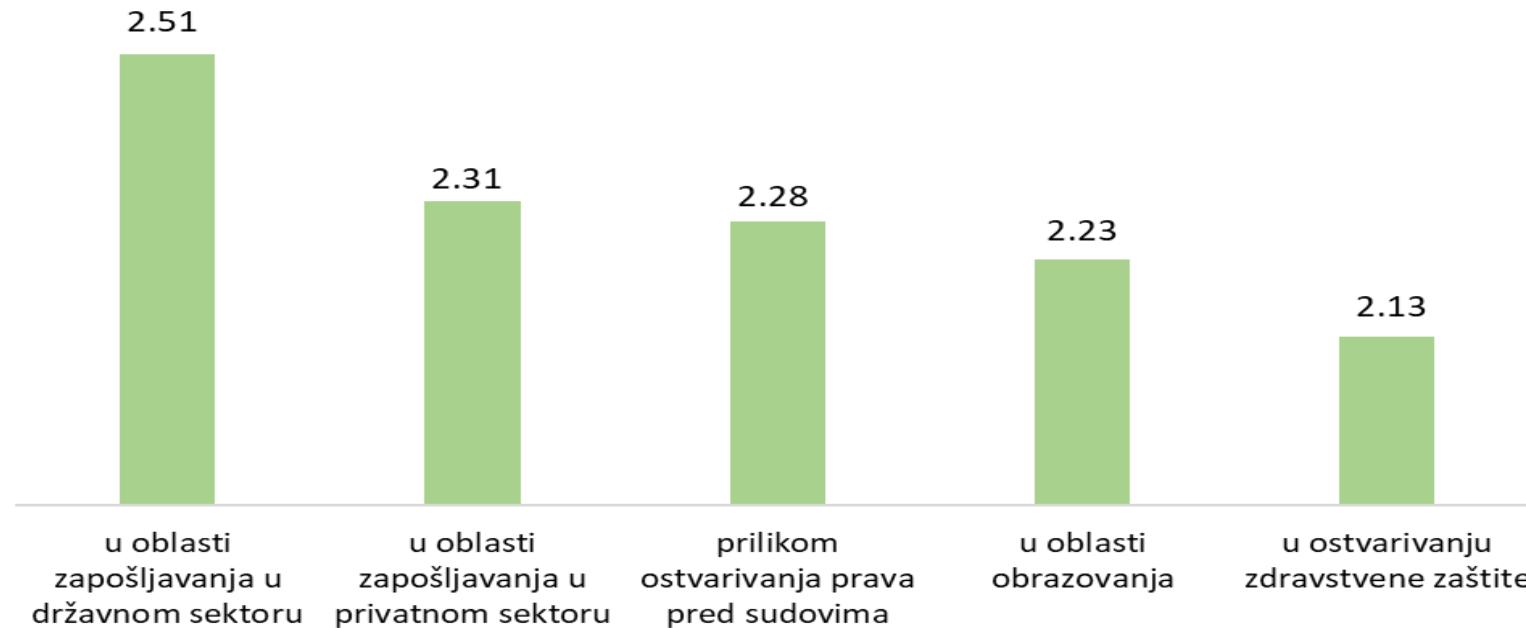
Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Percepција diskriminације manjinskih naroda u Crnoj Gori po oblastima

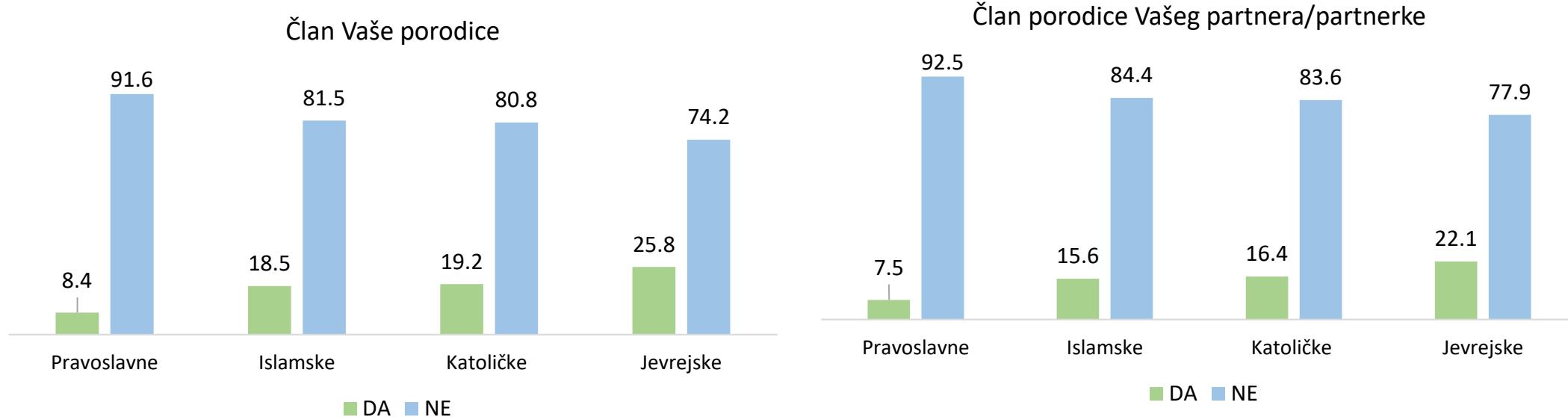
Anketirani građani i građanke, bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost, kao i na druge socio-demografske karakteristike, **smatraju da su manjinski narodi u Crnoj Gori najviše diskriminisani u oblasti zapošljavanja**, i to kako u državnom, tako i u privatnom sektoru, a da su **najmanje diskriminisani u ostvarivanju zdravstvene zaštite**.

Da li smatrate da su manjinski narodi u Crnoj Gori diskriminisani u sljedećim oblastima i u kojoj mjeri ukoliko cijenite da jesu?

(ocijenite na skali od 1 do 5 pri čemu je 1 uopšte nijesu diskriminisani, a 5 u potpunosti su diskriminisani).

Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije vjeroispovjesti bila...

Svaki četvrti ispitanik (25.8%) bi imao problem da **član njegove porodice** bude neko ko je jevrejske vjeroispovijesti, dok bi skoro svaki peti (oko 19%) imao problem da mu član porodice bude katoličke, odnosno islamske vjeroispovijesti. Za manje od desetine (8.4%) ispitanika problem bi predstavljalo to da član njihovog domaćinstva bude neko ko je pravoslavne vjere.

Najveći procenat ispitanika (22.1%) bi imao problem da **član porodice njegovog partnera/partnerke** bude jevrejske vjeroispovijesti, dok bi za (16.4%) ispitanika bio problem da član porodice njegovog partnera/partnerke bude katoličke vjeroispovijesti. Najmanji procenat ispitanika (7.4%) bi imao problem da član porodice njegovog partnera/partnerke bude pravoslavac.

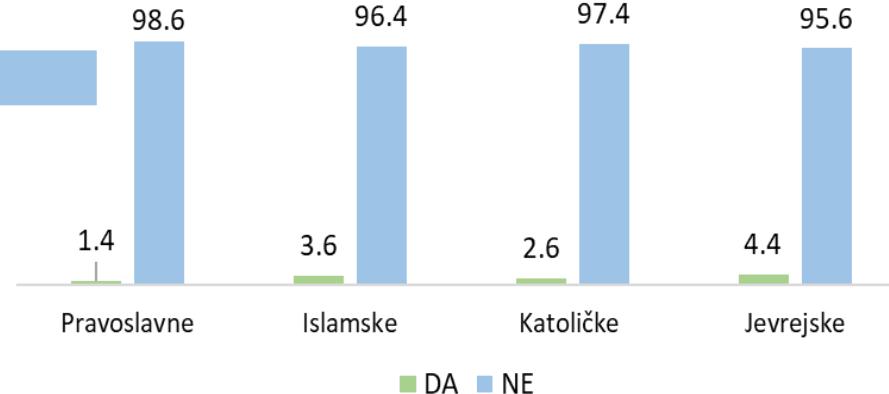
Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije vjeroispovjesti bila ...

U poslovnom i opštem okruženju bilježi se nešto manja frekvencija vjerske distance, ali i dalje je ta distanca najizraženija prema pripadnicima jevrejske vjeroispovjesti, a zatim prema pripadnicima islamske i katoličke vjeroispovjesti. Sličan trend opadanja frekvencije se uočava i kod odgovora kada su u pitanju: **šef na poslu, kolega na poslu, prijatelj i komšija.**

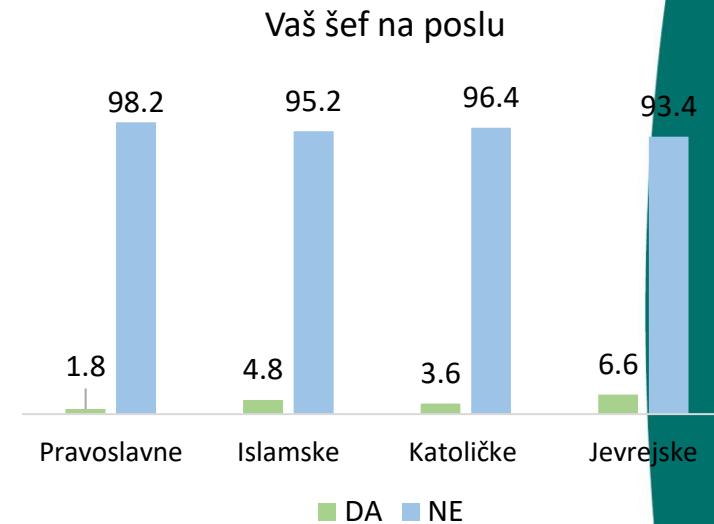
Osoba na rukovodećem položaju u Crnoj Gori

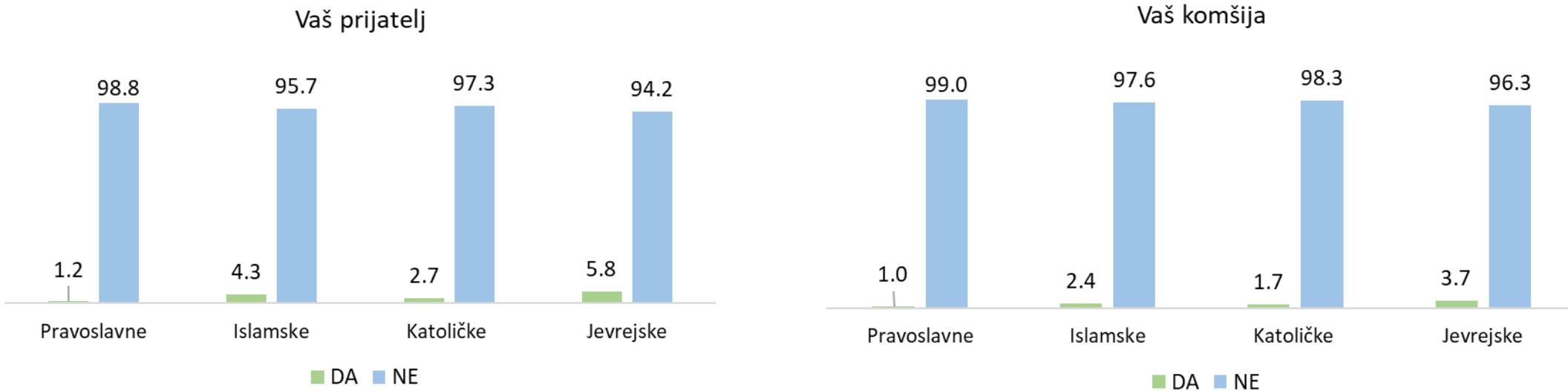
Vaš kolega na poslu

Vaš šef na poslu

Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije vjeroispovjesti bila ...

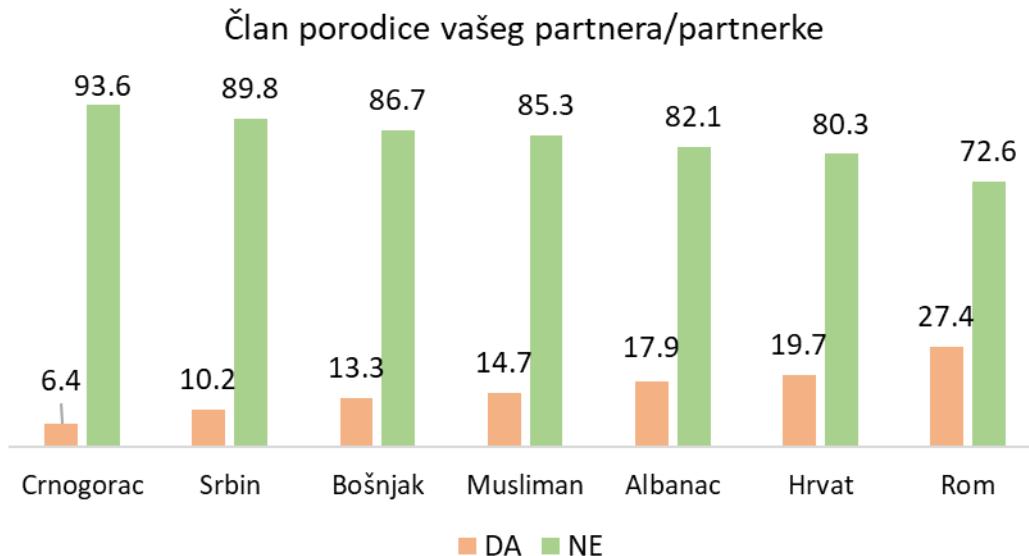
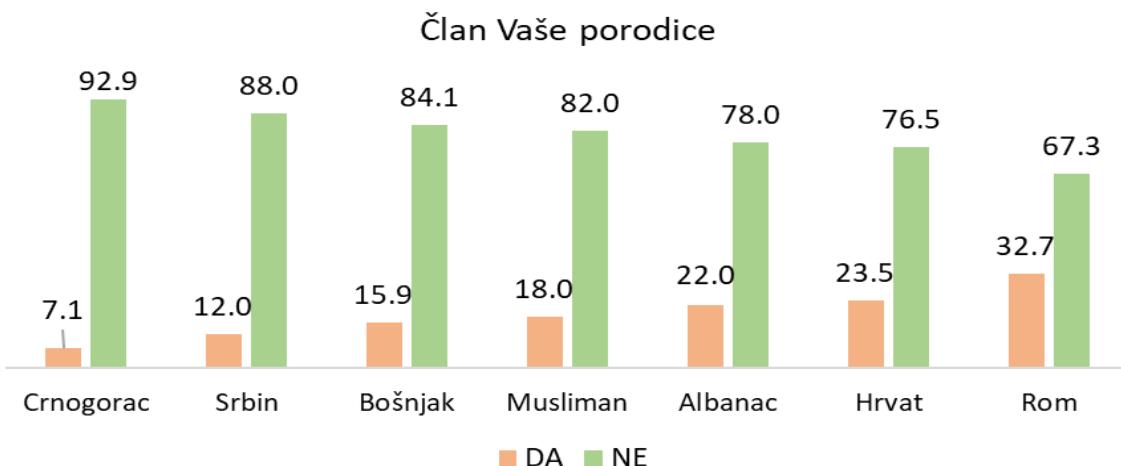
Sumarno, kada je u pitanju **vjerska distanca**, uočava se da je ona **najviše prisutna prema licima jevrejske vjeroispovjesti, a zatim prema osobama islamske i katoličke vjeroispovjesti.**

Ta distanca je najizraženija kada su u pitanju članovi porodice, a smanjuje se kroz odgovore koji se odnose na radno angažovanje, a najmanja je kada su u pitanju prijatelji i komšije.

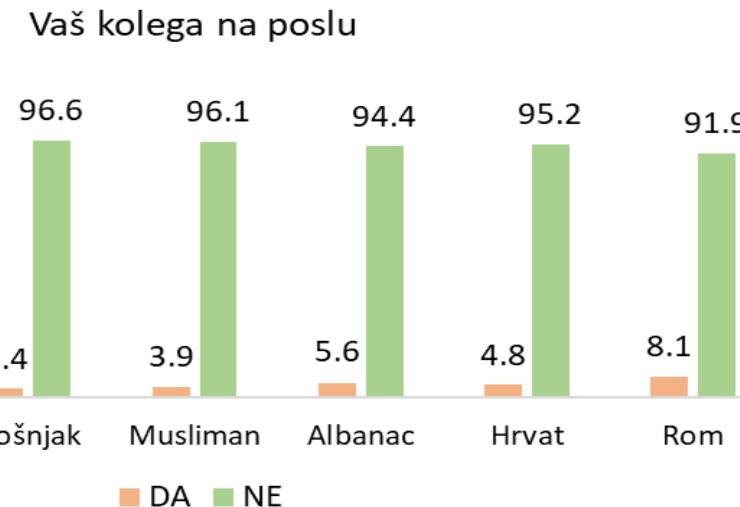
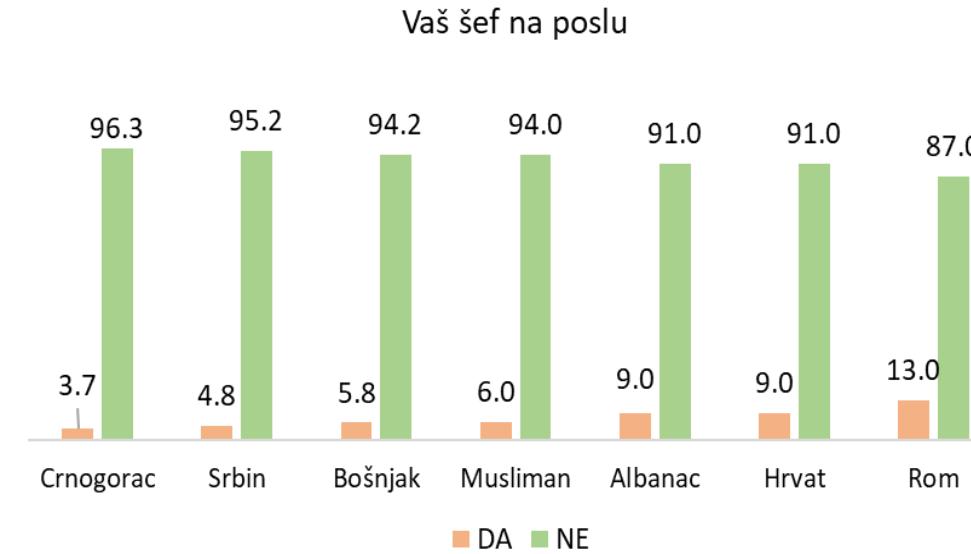
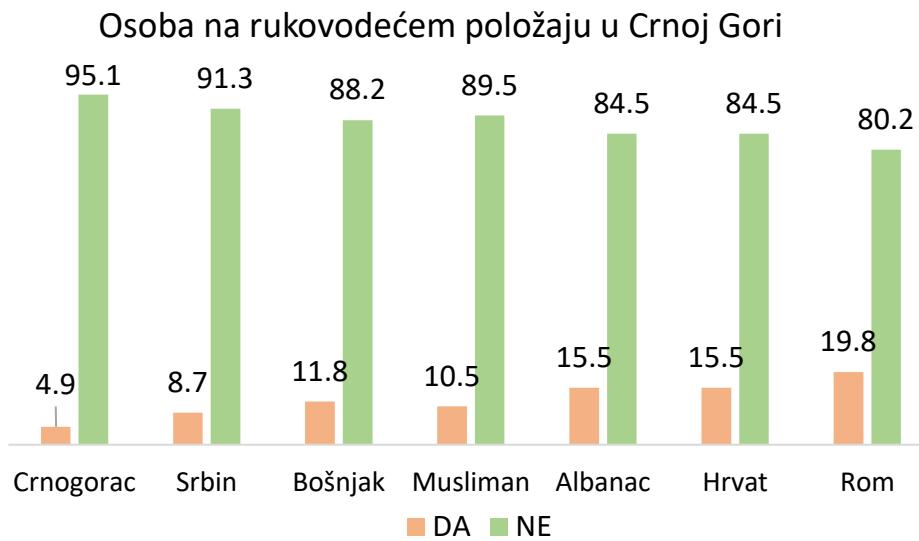
Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije etničke grupe bila ...

Svaki treći ispitanik iskazuje **etničku distancu prema Romima**, u dijelu mogućnosti da oni budu članovi njihove porodice, dok skoro svaki četvrti ispitanik tu distancu iskazuje prema Hrvatima, a svaki peti prema Albancima. Najmanja etnička distanca se iskazuje prema Crnogorcima.

Najveći procenat ispitanika (27.4%) bi imao problem i da član porodice njegovog partnera/partnerke bude iz romske populacije, dok bi za (19.7%) ispitanika bio problem da član porodice njegovog partnera/partnerke bude Hrvat. Najmanji procenat ispitanika (6.4%) bi imao problem da član porodice njegovog partnera/partnerke bude Crnogorac.

Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugačije etničke grupe bila ...

Slično kao i kod vjerske distance, etnička distanca značajno opada kad je riječ o eksternom i poslovnom okruženju, ali ostaje najizraženija prema Romima, a zatim prema pripadnicima Albancima i Hrvatima.

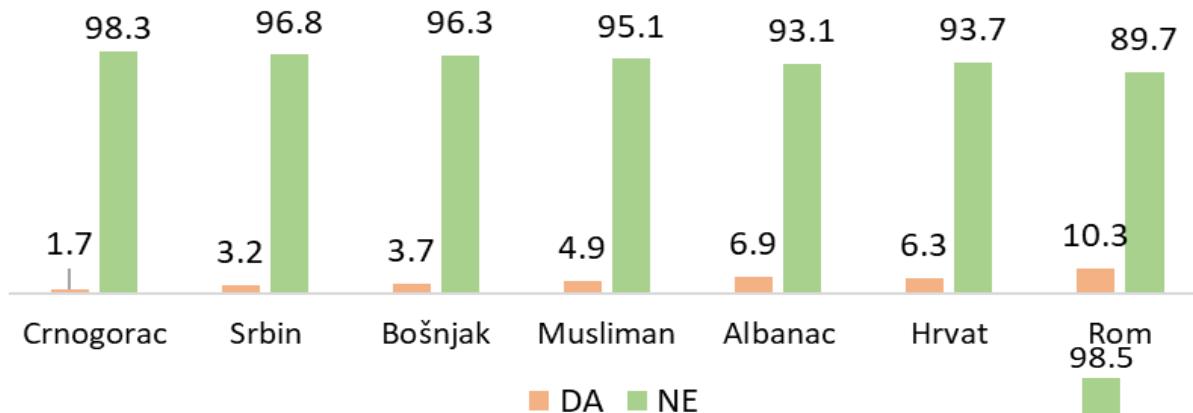
Sličan trend opadanja frekvencije se uočava i kod odgovora kada su u pitanju: **šef na poslu, kolega na poslu, prijatelj i komšija.**

Da li biste Vi lično imali problem kada bi osoba drugacije etničke grupe bila ...

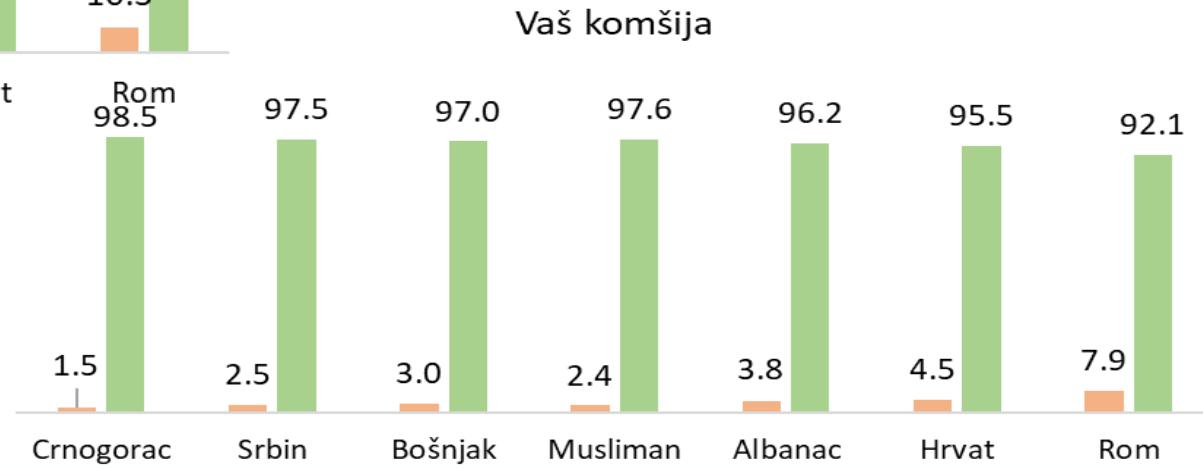
Generalno, uočava se da je etnička distanca najviše prisutna prema Romima, a zatim prema Albancima i Hrvatima.

Najizraženija je kada su u pitanju članovi porodice, a smanjuje se, kao i u slučaju vjerske distance, kroz odgovore koji se odnose na radno angažovanje, a najmanja je kada su u pitanju prijatelji i komšije.

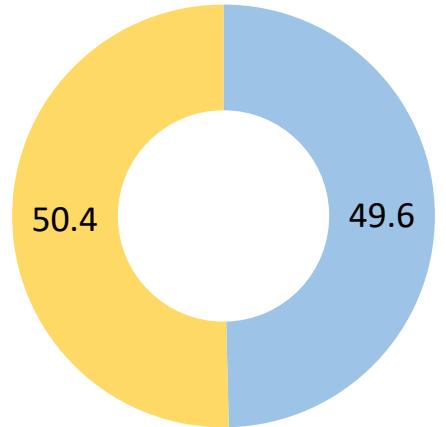
Vaš prijatelj

Vaš komšija

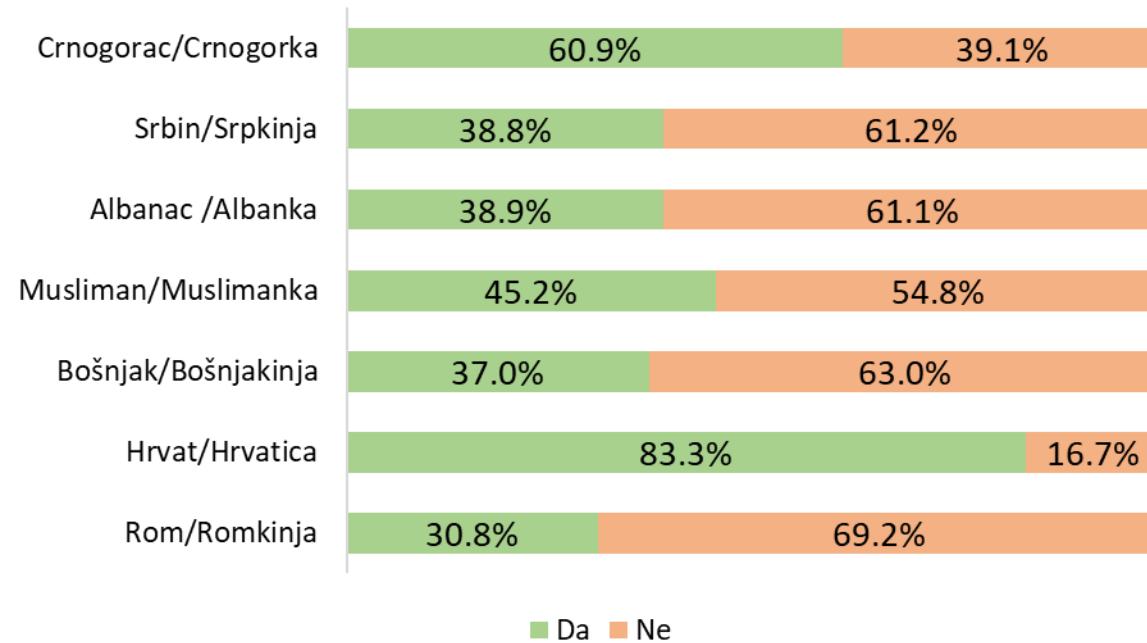

Da li biste sklopili brak sa partnerom/kom drugu etničku grupu?

■ Da

■ Ne

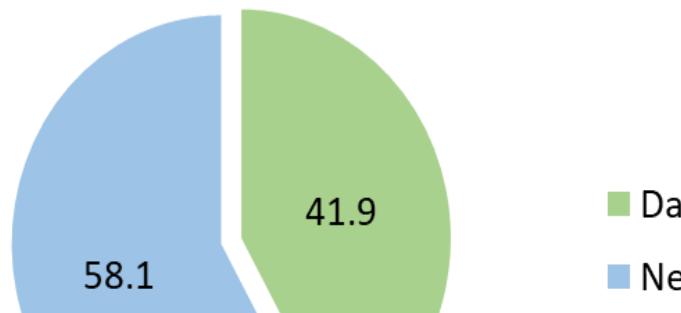

■ Da ■ Ne

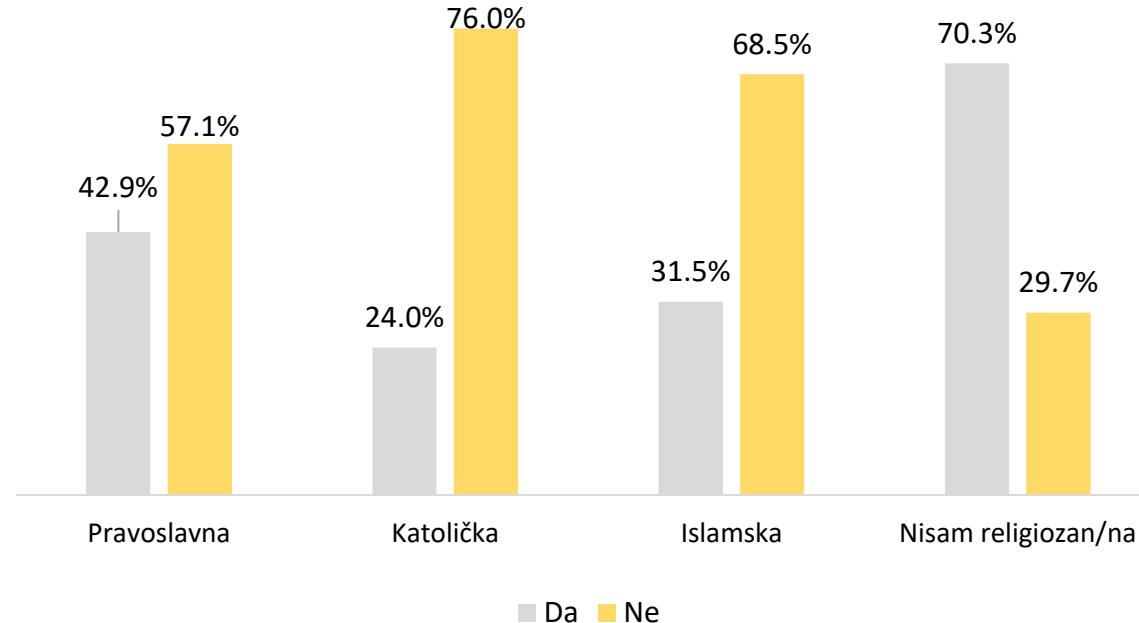
Podijeljen je stav građana kada je riječ o sklopanju braka sa partnerom/kom drugu etničku grupu.

U najvećem procentu (62%) anketirani građani koji se nacionalno izjašnjavaju kao Srbi, Bošnjaci i Albanci ne bi sklopili brak sa partnerom/ kom drugu etničku grupu, dok 61% ispitanika koji se izjašnjavaju kao Crnogorci bi stupilo u brak sa osobom druge etničke grupe.

Da li biste sklopili brak sa partnerom/kom različite vjeroispovjesti?

Blizu tri petine (58%) ispitanika je izjavilo da ne bi sklopilo brak sa partnerom/kom različite vjeroispovjesti, dok bi oko 42% anketiranih sklopilo brak sa partnerom/kom različite vjeroispovjesti.

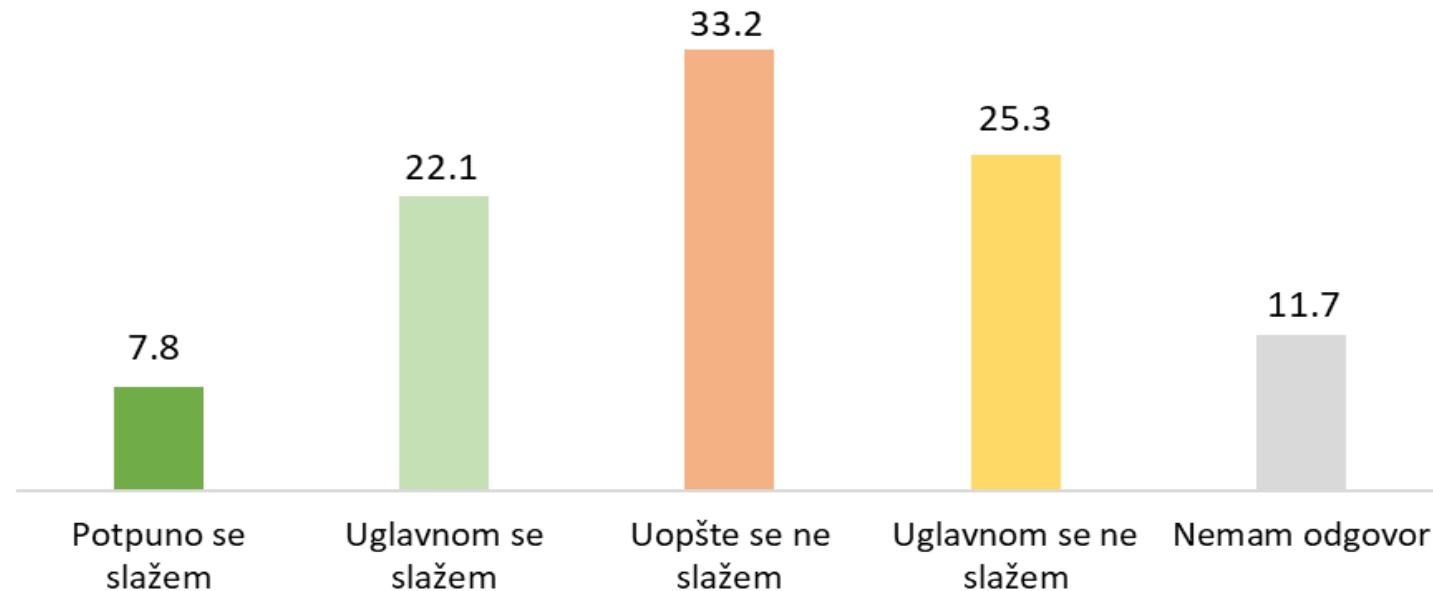

Najveći procenat onih koji bi stupili u brak sa partnerom/kom različite vjeroispovjesti su iz reda onih koji nisu religiozni (70.3%).

Stanje građanske svijesti

Većina ispitanika (58,5%) se ne slaže sa konstatacijom „da treba biti nepovjerljiv i suzdržan prema pripadnicima druge etničke grupe ili vjeroispovjesti čak i kad ste u prijateljskom odnosu”, dok je skoro 30% ispitanika uglavnom ili u potpunosti saglasno sa ovom konstatacijom.

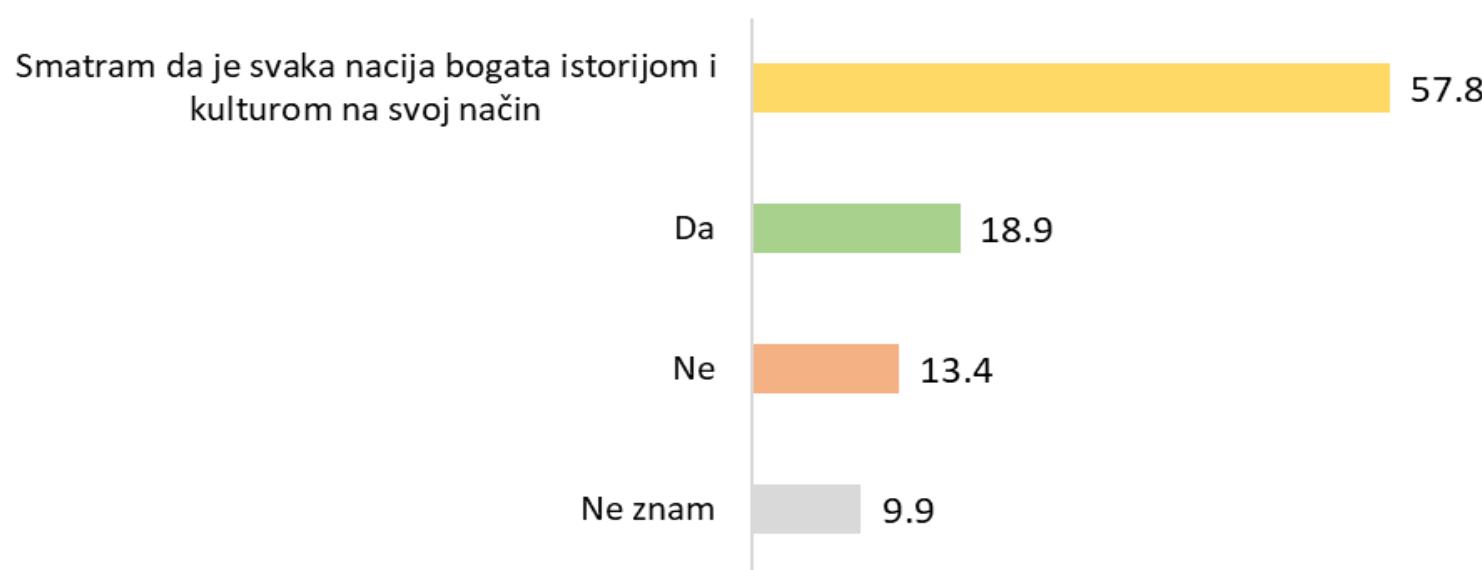
Da li se slažete sa konstatacijom “da treba biti nepovjerljiv i suzdržan prema pripadnicima druge etničke grupe ili vjeroispovjesti čak i kad ste u prijateljskom odnosu”?

Stanje građanske svijesti

Nešto više od 57% anketiranih smatra da je svaka nacija bogata istorijom i kulturom na svoj način, dok manje od petine (18.9%) misli da je istorija i kultura njegove nacije mnogo bogatija od istorije i kulture drugih nacija, a manje od sedmine (13.4%) je stava da istorija i kultura njegove nacije nije mnogo bogatija od istorije i kulture drugih nacija.

Da li smatrate da je istorija i kultura Vaše nacije mnogo bogatija od istorije i kulture drugih nacija?

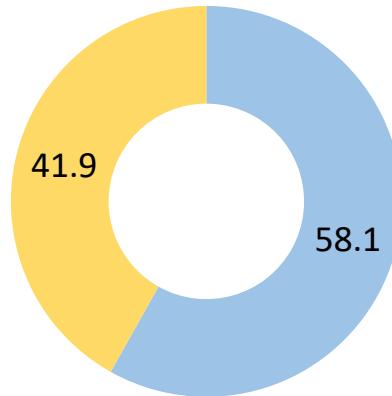

Odnos prema migrantima i izbjeglicama

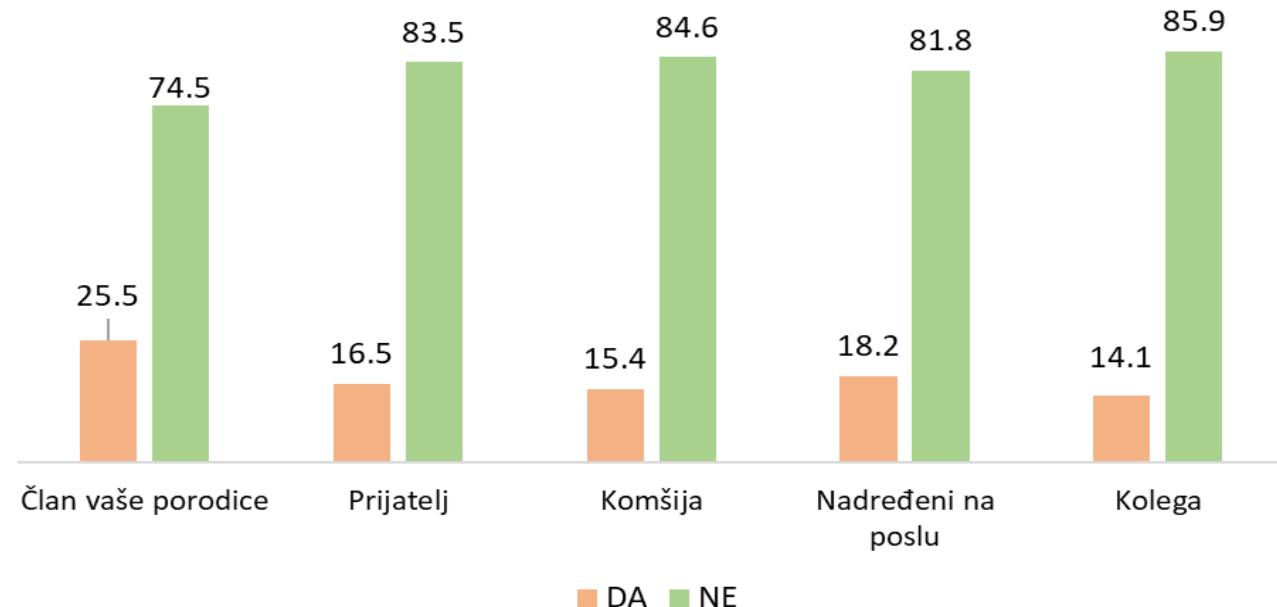
Blizu 60% anketiranih građana mišljenja je da je crnogorsko društvo otvoreno prema migrantima i/ili izbjeglicama.

Sumarno, preko 75% anketiranih iskazuje stav da ne bi imali problem kada bi migrant ili izbjeglica bili član njihove porodice, prijatelj, komšija, nadređeni na poslu i kolega.

Da li je crnogorsko društvo otvoreno prema migrantima i/ili izbjeglicama?

Da li biste Vi lično imali problem kada bi migrant ili izbjeglica bila...

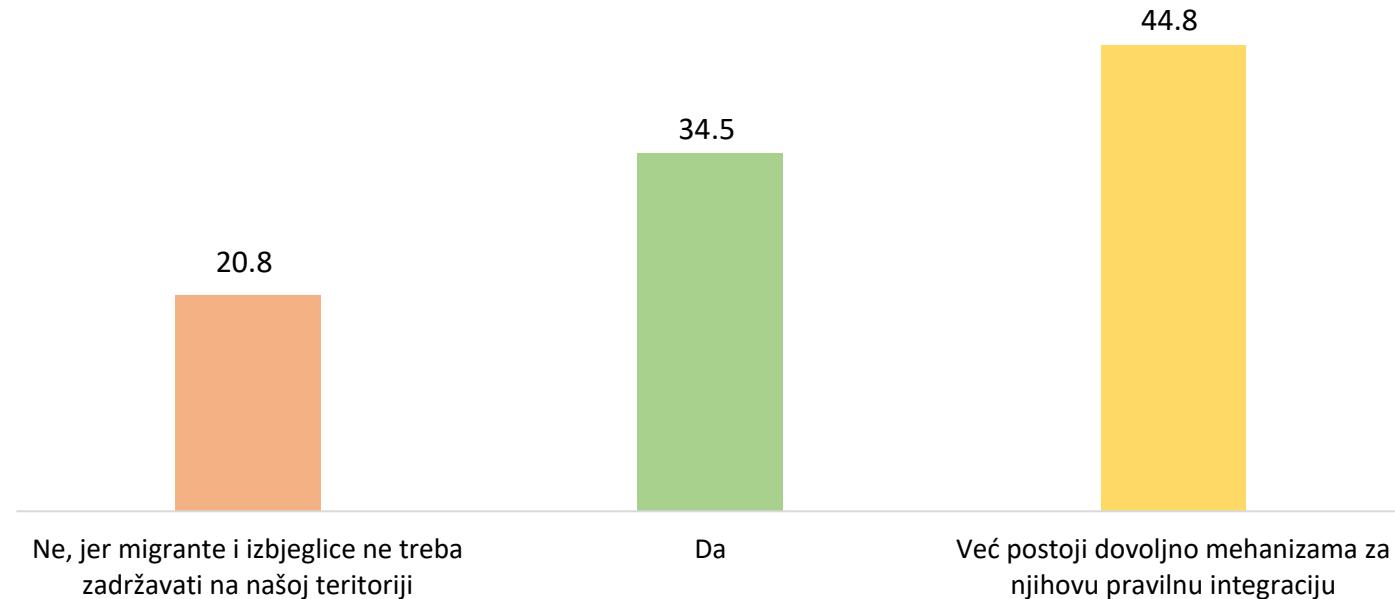

Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Da li smatrate da je potrebno da država omogući više mehanizama kako bi se migrantima i izbjeglicama pomoglo u integraciji (programi koji bi obuhvatili obrazovanje, profesionalno osposobljavanje i pomoć pri zapošljavanju)?

Nešto manje od polovine (44.8%) anketiranih smatra da već postoji dovoljno mehanizama za njihovu integraciju, dok oko trećine misli da je da je potrebno da država omogući više mehanizama kako bi se migrantima i izbjeglicama pomoglo u integraciji.

Svaki peti ispitanik (20.8%) smatra da migrante i izbjeglice ne treba zadržavati na teritoriji Crne Gore.

Koliko se poštuju prava manjinskih naroda?

Prema mišljenju anketiranih građana najviše se poštuje pravo manjinskih naroda na izražavanje, čuvanje, razvijanje i javno ispoljavanje nacionalne, etničke, kulturne i vjerske posebnosti (83.5%), a zatim pravo na izbor, upotrebu i javno isticanje nacionalnih simbola i obilježavanje nacionalnih praznika (82.9%).

Skoro svaki četvrti (24.5%) ispitanik smatra da se ne poštuje pravo manjinskih naroda na srazmjeru zastupljenost u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave.

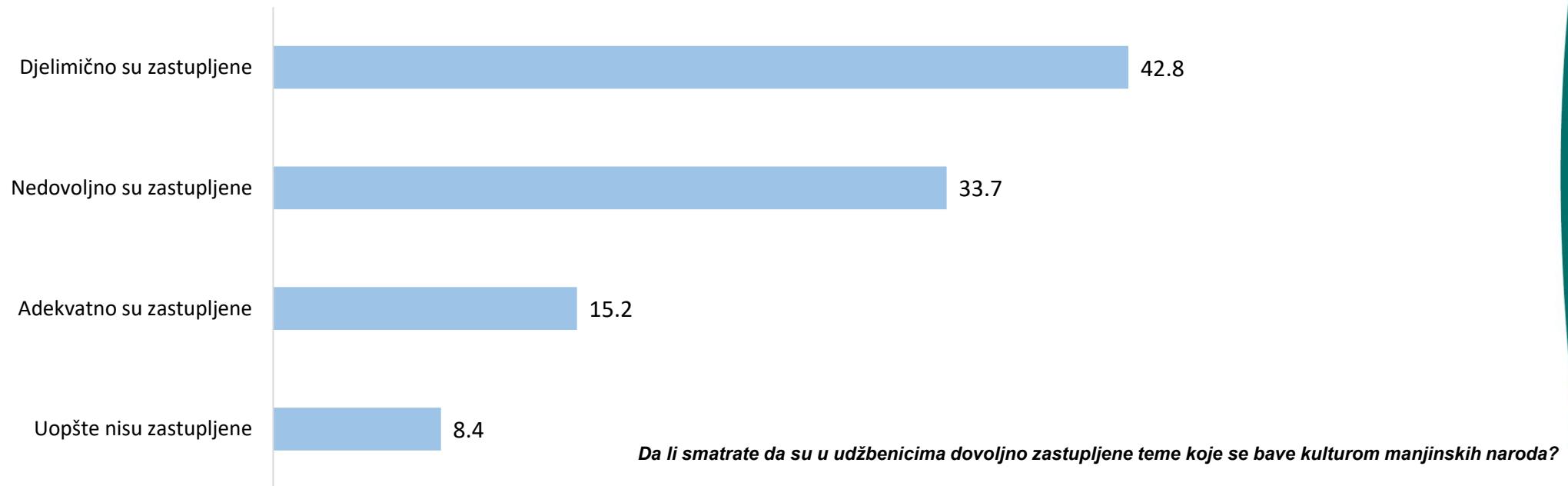
	Poštuje	Uglavnom poštuje	Ne poštuje
Pravo na izražavanje, čuvanje, razvijanje i javno ispoljavanje nacionalne, etničke, kulturne i vjerske posebnosti	32.8	50.7	16.5
Pravo na izbor, upotrebu i javno isticanje nacionalnih simbola i obilježavanje nacionalnih praznika	33.1	49.8	17.2
Pravo na obrazovanje u skladu sa specifičnostima svake manjine	32.7	47.9	19.5
Pravo na srazmjeru zastupljenost u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne samouprave	29.9	45.7	24.5
Pravo na informisanje na svom jeziku	34.7	47.5	17.9

Zastupljenost kulture manjinskih naroda u udžbenicima

Skoro 60% ispitanika smatra da su u udžbenicima djelimično i adekvatno zastupljene teme koje se bave kulturom manjinskih naroda, dok trećina (33.7%) navodi da su nedovoljno zastupljene.

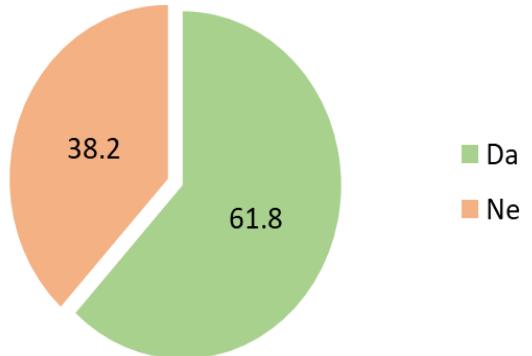
Među onima koji smatraju da u udžbenicima **nisu dovoljno zastupljene teme** koje se bave kulturom manjinskih naroda, najbrojniji su ispitanici **Romi, Albanci i Muslimani**.

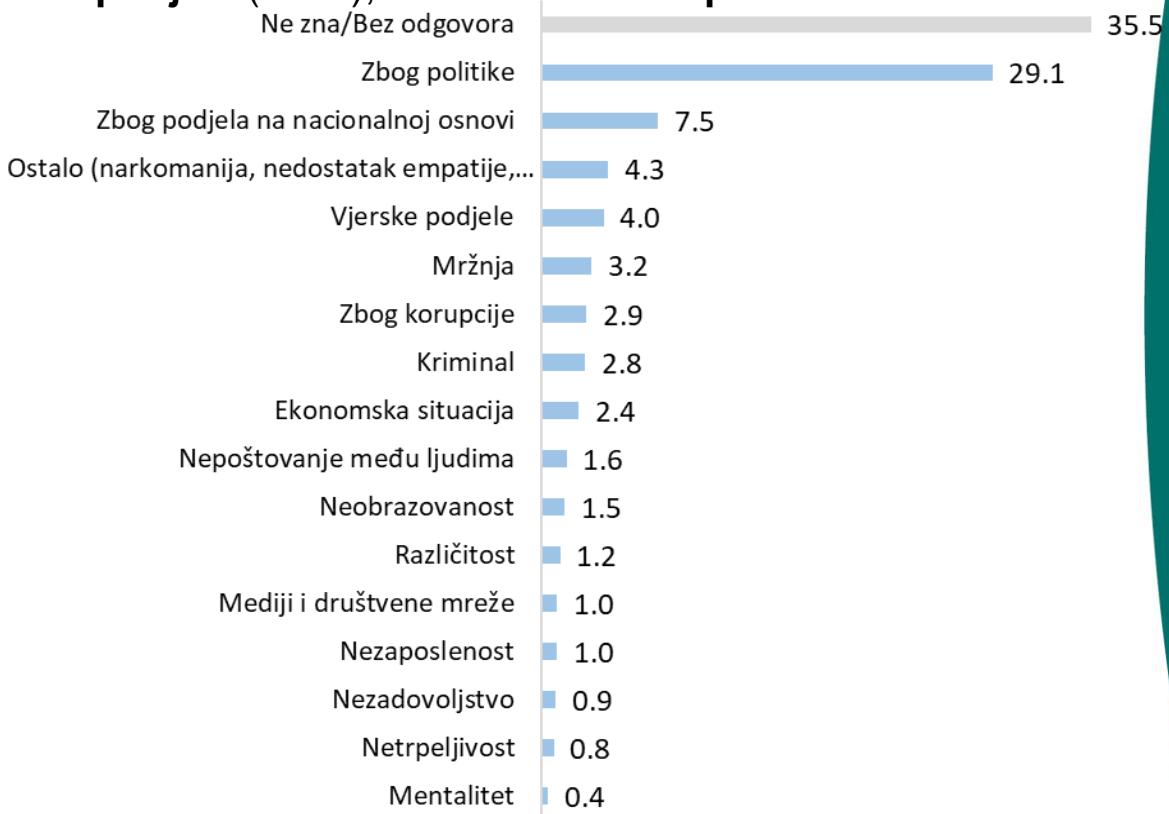
Uzroci učestalih incidenata u društvu

Oko 60% ispitanika smatra da je većina incidenata, kojima javno svjedočimo u društvu posljednje dvije godine, dominantno motivisana vjerskom i etničkom netrpeljivošću, dok je nešto manje od 40% nije suprotnog stava. Bošnjaci u najvećem procentu smatraju da je većina ovih incidenata uglavnom motivisana vjerskom i etničkom netrpeljivošću, a slijede Albanci i Crnogorci.

Na otvoreno pitanje o drugim razlozima koji uzrokuju javne incidente u crnogorskom društvu, građani većinski navode politiku (29.1%), podjele na nacionalnoj osnovi (7.5%), vjerske podjele (4.0%), a skoro trećina ispitanika nema stav.

Da li smatrate da je većina incidenata kojima javno svjedočimo u društvu posljednje dvije godine dominantno motivisana vjerskom i etničkom netrpeljivošću?

Koji su to drugi razlozi zbog kojih svjedočimo sve češćim javnim incidentima u crnogorskom društvu?

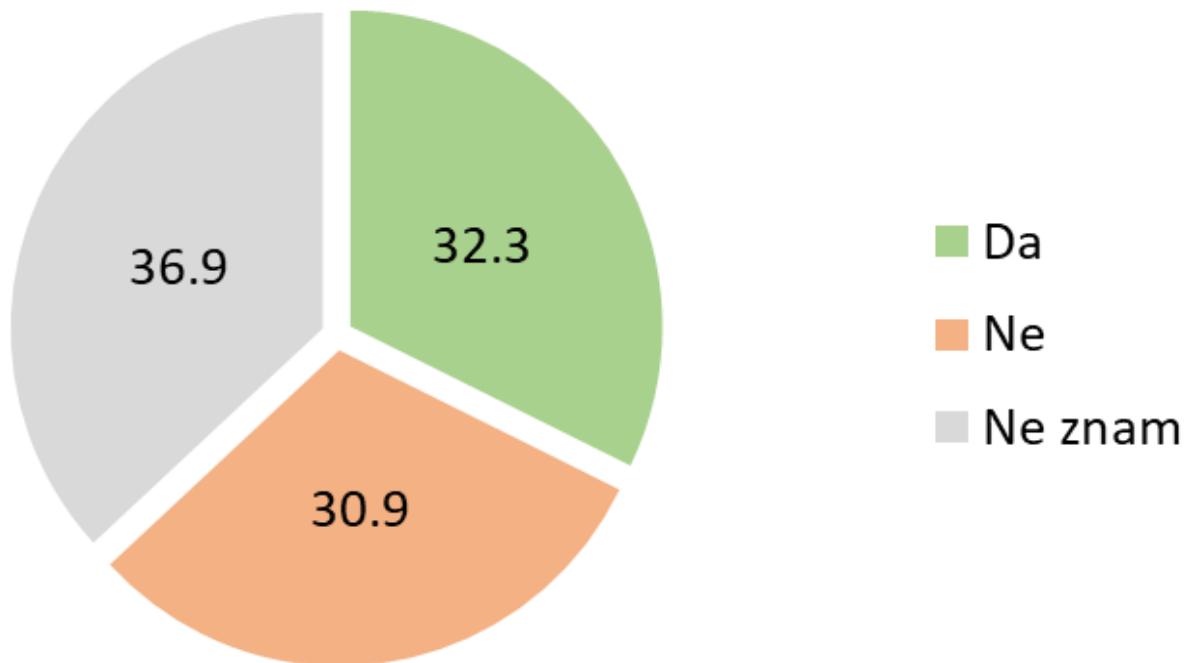
Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

Popis stanovništva

Anketirani građani i građanke Crne Gore su podijeljeni oko toga da li je aktuelna društveno-politička situacija u zemlji dobar trenutak za sprovodenje popisa stanovništva u zemlji. Tako oko trećine njih smatra da je povoljna, trećina da je nepovoljna i nešto više od 1/3 nema stav o ovom pitanju.

Da li mislite da je aktuelna društveno-politička situacija u zemlji dobar trenutak za sprovodenje popisa stanovništva u zemlji?

Centar za
građansko
obrazovanje
Centre for Civic
Education

FOND ZA ZAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Centar za
gradansko
obrazovanje
Centre
for Civic
Education

FOND ZA ŽAŠTITU I OSTVARIVANJE
MANJINSKIH PRAVA

Pratite nas / Follow us

Hvala na pažnji!

+382 20 228 479
+382 67 289 336

info@cgo-cce.org
www.cgo-cce.org

Ul. Svetlane Kane Radević 1
81000, Podgorica, Crna Gora